

ĐÀ NẴNG

CƠ QUAN CỦA ĐẢNG BỘ ĐẢNG CỘNG SẢN VIỆT NAM TP. ĐÀ NẴNG-TIẾNG NÓI CỦA ĐẢNG BỘ, CHÍNH QUYỀN VÀ NHÂN DÂN ĐÀ NẴNG

cuối tuần

Năm thứ 65 - Số 8820
Chỉ số: 2778 ISSN 1859 - 087X
Chủ Nhật 12-1-2025
(13 Tháng Chạp, Giáp Thìn)
www.baodanang.vn
www.baodanang.vn/english

Con số 3.000 du khách đặt chân đến Đà Nẵng bằng đường biển, hàng không ngày đầu năm mới mở ra những tín hiệu tích cực cho ngành du lịch thành phố năm 2025.

Ảnh: KIM LIÊN - TUMI TRẦN - NVCC

Thân thương, tự hào hai tiếng “Đảng ta”!

NGUYỄN SĨ ĐẠI

Nguyên Phó Vụ trưởng Báo Nhân dân

Tôi tin rằng, trên thế giới này, không một đảng chính trị nào lại được những người ngoài đảng, được đại đa số nhân dân gọi là "Đảng ta" với tất cả sự thân thương, trù mến; được đi vào nghệ thuật như một hình tượng đẹp đẽ nhất.

Vì sao vậy? Vì Đảng chính là con nôi của dân tộc. Vì Đảng chỉ làm một việc: Trước hết là cùng với nhân dân, dẫn dắt nhân dân để đánh đuổi xâm lược, giải phóng đất nước khỏi ách ngoại xâm; sau hết là cùng nhân dân, dẫn dắt nhân dân đánh đổ mọi bất công, từng bước đi tới ấm no, ai cũng có cơm ăn, áo mặc, ai cũng được học hành, ai cũng có được tự do - tự do đi lại, cư trú; tự do ngôn luận, tự do mưu cầu hạnh phúc.

Nếu một ai đó, một nơi nào đó, một lúc nào đó, không thấy những biểu hiện này thì kẻ đó, nơi đó, lúc đó không phải là Đảng ta! Và mỗi chúng ta phải báo cáo với Đảng, phải tập hợp lại để đấu tranh, vì cuộc sống là của chúng ta; đất nước là của chúng ta!

Trong bài thơ “*Hãy đứng dậy*” viết năm 1938, nhà thơ Tố Hữu đã dẫn lời của Marat (1743-1793), một nhà lãnh đạo xuất sắc của Cách mạng Tư sản Pháp: “Người ta lớn bởi vì người cúi xuống, hỡi nhân dân, hãy đứng thẳng lên!” Sẽ không có gì khó hiểu khi mỗi chúng ta đều thực hiện tốt nhất vai trò làm chủ của người dân. Suy nghĩ cho thật sâu xa, nếu người dân

Một góc thành phố Đà Nẵng bên bờ sông Hàn.

Ảnh: ĐẶNG MINH TÚ

không biết làm chủ vận mệnh của mình, không biết thực hiện quyền làm chủ của mình, thì thành quả của cách mạng có phải hạn chế lắm chăng, nếu không nói là sẽ chẳng còn ý nghĩa gì.

Kỷ niệm sinh nhật Đảng năm 2025, năm cả nước bước vào thời kỳ cách mạng mới: Thời kỳ phấn đấu đưa đất nước bước vào kỷ nguyên phát triển để Việt Nam trở thành một cường quốc về mọi phương diện, sánh vai tự hào năm châu; chính là dịp khẳng định một cách mạnh mẽ vai trò lãnh đạo không thể thay thế của Đảng; khẳng định con đường duy nhất đúng mà Bác Hồ đã chọn là độc lập dân tộc gắn với chủ nghĩa xã hội; là con đường khơi dậy khát vọng và sức mạnh đại đoàn kết toàn dân tộc.

Vì sao Đảng giữ được vai trò cầm quyền và là người lãnh đạo không thể thay thế? Vì Đảng ấy do Bác Hồ sáng lập và rèn luyện. Trên hành trình tìm đường cứu nước, Bác

Hồ đã gặp được Chủ nghĩa Mác Lê-nin. Người nhận ra rằng, để giải phóng dân tộc, chỉ có thể làm cách mạng. Cách mạng không phải để thay một một tập đoàn thống trị này bằng một tập đoàn thống trị khác mà phải vì một lý tưởng cao đẹp hơn nhiều: người dân được làm chủ đất nước của mình, cuộc sống của mình. Cách mạng muốn thành công phải có chính đảng của giai cấp tiên tiến nhất, bao gồm những người con ưu tú nhất lãnh đạo; phải có lực lượng cách mạng gồm toàn thể nhân dân mà nòng cốt là liên minh công nông. Muốn giác ngộ, tập hợp được nhân dân, phải có một phương tiện, một ngọn cờ tư tưởng, đấy chính là báo chí, là công tác tuyên truyền. Năm nay cũng là năm kỷ niệm 100 năm ngày Báo chí Cách mạng Việt Nam với sự ra đời của Báo *Thanh Niên* do Bác sáng lập, cho thấy tầm nhìn xa rộng, tư tưởng lớn lao của Bác.

Thực tế lịch sử đã chứng minh hùng hồn, Đảng Cộng sản Việt Nam, Đảng của Bác Hồ là nhân tố của mọi nhân tố làm nên mọi thắng lợi, cùng nhân dân anh hùng đã viết nên những trang sử vẻ vang nhất, chói lọi nhất trong toàn bộ lịch sử anh hùng của dân tộc. Trong diễn văn Kỷ niệm 30 năm thành lập Đảng, một thiên nghị luận chính trị có tính chất của một văn bia, người Chủ tịch Đảng, Chủ tịch nước, với tất cả tinh thần khiêm tốn của người cách mạng, khẳng định: “Với tất cả tinh thần khiêm tốn của người cách mạng, chúng ta vẫn có quyền nói rằng: Đảng ta thật là vĩ đại!”

Hề còn có một người Việt Nam bị bóc lột, bị nghèo nàn, thì Đảng vẫn đau thương, cho đó là vì mình chưa làm tròn nhiệm vụ... Cho nên Đảng ta vĩ đại vì nó bao trùm cả nước, đồng thời vì nó gần gũi tận trong lòng của mỗi đồng bào ta. Đảng ta vĩ đại, vì ngoài lợi ích của giai cấp, của nhân dân, của dân tộc, Đảng ta không có lợi ích gì khác. Không những ghi nhận công lao của Đảng mà yêu cầu, hoài bão của Bác là xây dựng Đảng thành một thực thể văn hóa, đạo đức và văn minh của nhân loại: “Đảng ta là đạo đức, là văn minh/ Là thống nhất, độc lập, là hòa bình ấm no”. Bác là Đảng, Đảng là Bác, thật tự hào biết mấy chúng ta có Bác Hồ, có Đảng! Đảng ta, vì Đảng sinh ra từ nhân dân và mỗi người dân đều đứng trong hàng ngũ cách mạng của Đảng. Thân thương, tự hào hai tiếng “Đảng ta” mà Bác Hồ, mà nhân dân đã gọi!

Kỷ niệm thành lập Đảng, không phải chỉ để tự hào, mà quan trọng hơn, là để phấn đấu. Đảng xứng đáng với vai trò ấy, với tính chất ấy, Đảng mới trường tồn, mới mãi mãi xuân xanh cùng trời đất, ấm áp giữa lòng dân!

N.S.Đ

Chợ

Thế hệ khởi nguyên

TỔNG PHƯỚC BẢO

Đầu tuần này, khi được mời giao lưu cùng các bạn sinh viên năm 3 một trường đại học và lắng nghe câu hỏi của các bạn, tôi khá bất ngờ bởi kiến thức và sự nhiệt huyết của các bạn khi bàn đến tương lai của chính mình. Dĩ nhiên, có những lo lắng của một thế hệ sinh viên đang đối diện với khó khăn trong giai đoạn phục hồi kinh tế sau dịch, nhưng cũng từ đó các bạn dường như ý thức hơn về việc học và việc hoàn thiện thêm nhiều kỹ năng sống để khi bắt đầu hành trình rời ghế giảng đường sẽ là hành trình hăng tiến thật vững vàng. Có hai cột mốc mà chính các bạn đã mạnh dạn chia sẻ đó chính là 50 năm non sông nối liền một dải với sự phát triển vượt bậc cùng dấu ấn 75 năm của Ngày truyền thống học sinh, sinh viên và Hội Sinh viên Việt Nam.

Quay lại thời khắc lịch sử của dân tộc, ngày 9-1-1950, tại Hà Nội, hội nghị Đại biểu toàn quốc lần thứ nhất của Hội Sinh viên Việt Nam đã quyết định lấy ngày 9-1 hằng năm làm ngày Truyền thống học sinh, sinh viên Việt Nam. Sự kiện này gắn liền với cuộc đấu tranh của học sinh, sinh viên Sài Gòn - Chợ

Lớn vào ngày 9-1-1950, đòi trả tự do cho học sinh Trần Văn Ôn và các bạn học sinh bị bắt giam. Cuộc đấu tranh thể hiện tinh thần yêu nước, ý chí kiên cường của học sinh, sinh viên Việt Nam trong cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp. Từ đó đến nay, 75 mùa xuân với biết bao sự phấn đấu và phát triển để thế hệ học sinh, sinh viên Việt Nam luôn là một thế hệ nắm giữ sự phát triển của đất nước. Nhất là vào kỷ nguyên mới này, một thế giới phẳng và toàn cầu hóa, thì chính trình độ, tri thức, sự cống hiến và lòng yêu nước của các bạn mới chính là điểm tựa để chấp cánh cho Việt Nam vươn cao.

Tôi kể cho các bạn sinh viên nghe về hai chữ “phụng sự”. Tuổi trẻ nào rồi cũng sẽ đi qua, nhưng chính những điều mà các bạn làm được cho đất nước mình, cho dân tộc mình đó sẽ là một câu chuyện sống đẹp để chính chúng ta tồn tại với thế hệ mình. Không cần những việc to tát, đôi khi ý nghĩa trong cuộc đời lại đến từ những điều bình dị, nhưng lan tỏa một giá trị sống phổ rộng trong giới học sinh, sinh viên và từ đó mạch nguồn của tâm thế “phụng sự” sẽ

dẫn dắt trong ta trong suốt hành trình sống sau này.

Mới đây, câu chuyện hai bạn sinh viên với dự án môi trường đầy cảm hứng mang tên “*Cũ đổi xanh* - Change Life” đã khiến cộng đồng sinh viên toàn quốc phát sốt với thành tích đáng kinh ngạc. Đặng Quốc Huy, sinh viên Khoa Điều dưỡng - Kỹ thuật y học, Trường Đại học Y khoa Phạm Ngọc Thạch (Thành phố Hồ Chí Minh) và Nguyễn Thanh Hải, sinh viên khoa Hóa học, Trường Đại học Khoa học Tự nhiên Thành phố Hồ Chí Minh, đã sáng lập dự án này để nâng cao ý thức bảo vệ môi trường. Chỉ hơn nửa năm hoạt động, dự án với tiêu chí thay đổi cuộc sống và ý thức hướng đến một hành trình sống xanh từ người trẻ đã tổ chức 22 sự kiện ở một số tỉnh miền Nam. Với sự hợp lực của hơn 6.000 sinh viên đến từ 20 trường đại học trên toàn quốc, dự án đã quyên góp được 100 triệu, thu gom và phân loại hơn 200kg rác thải nhựa, 100kg dầu ăn, 30kg vải cũ. Từ những sản phẩm cũ gây nguy hại cho môi trường, các bạn đã tiêu hủy hoặc tái tạo thành các sản phẩm xanh để trao tặng lại những người cần. Như dầu ăn cũ, các bạn

đã tạo thành các bánh xà phòng thơm, sạch và chia sẻ công thức để cùng nhau hướng đến một lối sống thân thiện bảo vệ môi trường. Cũng từ dự án thu cũ, đổi xanh này mà Quốc Huy vinh dự góp mặt tại Hội nghị Năng lượng trẻ diễn ra tại Đà Nẵng những ngày vừa qua. Còn Thanh Hải tham gia chương trình Lãnh đạo thanh niên vì khí hậu của Plan International năm 2024.

Không dừng ở đó, chính các bạn học sinh, sinh viên luôn là thế hệ đi đầu trong thời đại phát triển không ngừng của ngành công nghệ. Sự năng động và nhạy bén cùng nền tảng tri thức được trau dồi liên tục đã mở những cánh cửa tương lai thật sáng lạn để các bạn chạm đến ước mơ của mình. Câu chuyện sinh viên Phan Trần Minh Uyên Trường Sư phạm Kỹ thuật, Đại học Đà Nẵng, trong tháng 9 vừa qua trở thành chuyên viên nghiên cứu phát triển tại tập đoàn FPT sau khi trải qua nhiều vòng tuyển chọn khắt khe trên phạm vi toàn cầu cho thấy một sự xác tín vào “thế hệ khởi nguyên” của quốc gia. Với mục tiêu đưa Đà Nẵng trở thành trung tâm Silicon của Việt Nam, những năm gần đây FPT không

ngừng chú trọng kết nối và bồi dưỡng các bạn trẻ nhằm kiến tạo cơ hội học tập, làm việc trong mảng bán dẫn nói riêng và công nghệ nói chung. Song song đó, tập đoàn này cũng đã ký kết với Đà Nẵng trong việc khai thác tiềm năng, lợi thế của thành phố để cùng xây dựng và phát triển công nghệ cao, từ đó thu hút đầu tư hiệu quả trong tương lai. Và ở cuộc tuyển chọn này, chỉ có 13 người trong hơn mấy ngàn ứng viên tham gia được chọn lựa. Điều này cho thấy sinh viên luôn là thế hệ mũi nhọn mang tính đột phá để bắt đầu một tiến trình xây dựng tương lai cho bất cứ ngành nghề nào. Nhất là những lĩnh vực nằm trong định hướng chiến lược phát triển cũng như quan trọng trong cuộc cách mạng 4.0.

Năm 2025, dấu son 75 năm của ngày truyền thống học sinh, sinh viên và Hội Sinh viên Việt Nam, tôi vẫn tin vào một “thế hệ khởi nguyên tích cực” này. Khi chúng ta còn biết ươm mầm xanh cho thế hệ học sinh, sinh viên thì chúng ta sẽ có những mùa xuân hưng thịnh đất trời và rạng ngời nhân nghĩa trên dải đất hình chữ S này.

T.P.B

Người của bách khoa

MAI LANG

Đến một tuổi nào đó khi đã tạm xong công việc hành chính, thì ta mới có dịp nghỉ lại quãng đời đã qua, những lo toan cuộc sống, gia đình và cả chút công danh tạm thời khép lại, ta thênh thang ngắm nhìn chung quanh và chính mình. Thật ra sáu mươi không chỉ là mốc quy ước để có tuổi hưu trí mà còn là tuổi của “nhĩ nhĩ thuận” (tai đã nghe đủ chuyện đời nên giờ là lúc biết lẽ thuận, nghịch), GS Trần Văn Nam là người nhĩ nhĩ thuận đã mấy năm rồi.

Bài tập đọc đầu tiên

Viết về người thầy một đời dạy học vừa dễ nhưng cũng rất khó như trong trường hợp GS Trần Văn Nam, những thông tin cơ bản về quá trình thành đạt của thầy nhiều người biết, nhưng tìm được cái riêng, cái lạ từ con người đậm chất ấy là không dễ, giống như tìm cái cao cả trong cái bình thường vốn là điều khó ở đời. GS Trần Văn Nam sinh năm 1958, mồ côi mẹ từ nhỏ, nhà nghèo nên hai lớp đầu bậc tiểu học thầy phải ở nhà tự học, vào lớp 3 thầy mới chính thức được đến trường làng. Bài tập đọc đầu tiên “*Tôi đi học*” (Thanh Tịnh) là do người anh cả bày, học thuộc lòng nhưng không được cái cảm giác lâng lâng của ngày tựu trường mãi cho đến lớp 3. Tôi nghiệm ra một điều cái tính thiện có thể vốn có bằng nhau ở mỗi người, nhưng cái thiện tư sáng dạ không phải ai cũng có bằng nhau. Có người nhà có điều kiện nhưng lại không học được, đầu tính rất hiền lành, còn như thầy Nam việc đi học, lên lớp, đứng đầu các năm học từ tiểu học đến đại học nghe rất nhẹ nhàng. Dĩ nhiên trong các loại lao động ở đời, đi học và học giỏi là thứ lao tâm khổ tứ nhất.

Từ lớp đệ thất (lớp 6) đến lớp đệ nhị (lớp 11) thầy Nam theo học tại Trường Phan Châu Trinh, một ngôi trường công lập của Đà Nẵng mà được theo học ở đó là một niềm tự hào. Trường Phan Châu Trinh dành cho học sinh giỏi, và thầy Nam hầu như đứng đầu lớp suốt sáu năm theo học tại ngôi trường lấy lòng ấy. Sau năm 1975 cùng với gia đình thầy Nam về lại quê xã Điện Phước, theo đó thầy chuyển học lớp 12 tại Trường Nguyễn Duy Hiệu (Điện Bàn). Tốt nghiệp cấp III thầy Nam thi vào khóa đầu của Trường Đại học Bách Khoa, bấy giờ có cái tên rất hay là “Viện Đại học Đà Nẵng”. Bốn năm khoa cơ khí chế tạo, anh là một trong ít người xuất sắc của lớp. Ngày ấy, miền Nam có một Trường Bách Khoa (Phù Thợ) mà chất lượng đào tạo kỹ sư của họ ngang ngửa với các nước châu Á. Bách Khoa Đà Nẵng tuy là mới lập nhưng được sự tín nhiệm cao của xã hội.

Quê tôi có hai người liên quan đến ô-tô nổi tiếng. Một là anh Võ Quang Huệ, sinh năm 1952 ở Vĩnh Điện (Điện Bàn), người có 24 năm làm việc cho BMW (sau này về nước phụ trách đề án Vingroup) và hai là GS Trần Văn Nam, tốt nghiệp chuyên ngành cơ khí chế tạo và là giáo sư chuyên ngành động cơ nhiệt. Đọc về anh Huệ, có thể thấy người tạo ra niềm đam mê ô-tô cho anh chính là người cha của mình, còn với GS Trần Văn Nam tôi nghĩ có vai trò của người anh cả nổi tiếng: GS Trần Văn Thọ.

Bất cứ tảng đá nào cũng chứa trong đó một bức tượng rất đẹp, người giỏi là người biết tạc từ đá ấy để có bức tượng như mình mong muốn, viết về GS Trần Văn Nam tôi cứ nghĩ về sự chăm chỉ, cần cù và tài hoa của người đi tìm đá và người tạc tượng. Đi dạy suy cho cùng cũng là người đi tìm tượng cho những không gian đẹp cuộc đời.

Giáo sư Trần Văn Nam (trái) nhận bằng Tiến sĩ danh dự từ Đại học Công nghệ Nagaoka, tháng 10-2018. Ảnh: TS

Từ nguyên lý “đốt trong”

James Watt hoàn thiện chiếc máy hơi nước mở đầu cho thời đại phát triển công nghiệp cách đây cũng đã 200 năm, từ đó đến nay quanh cái động cơ ấy diễn ra biết bao thay đổi. Nguyên lý “đốt trong” về cơ bản vẫn những yếu tố vốn có, nhưng về chất liệu và nhất là hiệu năng của nó thì vô số sự thay đổi, “đốt trong” ngày nay là một ngành hẹp mà hầu như tất cả các khoa cơ khí trên thế giới đều tập trung nghiên cứu và giảng dạy. Thầy Trần Văn Nam ngay từ khi là sinh viên năm cuối đã được giao việc sửa một chiếc máy điện do Mỹ sản xuất nhưng hỏng phụ tùng, và sinh viên Nam đã lấy một linh kiện tương tự nhưng của Liên Xô, vấn đề là làm sao cho nó tương thích và “nổ” được. Thầy Nam đã mày mò và hoàn thành xuất sắc. Kết quả học tập và nhất là sự mất tay thực hành nên thầy Nam được giữ lại làm giáo viên của Khoa Cơ khí - Chế tạo.

Trong các việc trên đời, dạy học có một đặc thù mà ai từng đứng trên bục giảng đều thấm thía. Để được khẳng định trong môi trường sư phạm nhất là bậc đại học điều đơn giản nhưng khó nhất là phải dạy cho hay, mà để “hay” việc đầu tiên phải làm cho người học hiểu. Giỏi mấy mà giảng sinh viên không hiểu thì khó mà tồn tại, nhưng việc truyền đạt để người nghe hiểu phải được đặt trong quan hệ không ngừng nâng cao, phải cập nhật kiến thức mới nhất lĩnh vực mà giáo viên theo đuổi. Chưa bao giờ yêu cầu tự học của người thầy được kiểm định trực tiếp và khắt khe như đứng lớp, suốt mấy chục năm đi dạy là một quá trình “đi học” không ngừng của thầy Nam.

Cơ hội thường xuất hiện dành cho tất cả, nhưng chỉ những ai chuẩn bị cho mình

đủ điều kiện mới tiếp nhận và sử dụng cơ hội đó thành công. Thầy Nam ngoài việc học tiếng Anh suốt từ phổ thông đến đại học, những năm sau 80 lại tập trung lo học tiếng Nhật, một nước gần nhưng bấy giờ là một cách trở xa xôi. Giáo trình tiếng Nhật khó, thầy giáo cũng khó tìm nên thầy Nam mày mò tự học để thi vào Cao học của một trường đại học ở Osaka (1992). Sau ba năm học ở xứ Phù Tang, thầy Nam về lại Trường Bách Khoa Đà Nẵng. Vừa đi dạy, làm công tác quản lý ở Khoa, vừa làm nghiên cứu sinh, thầy Nam bảo vệ luận án tiến sĩ năm 1997, đây là một điều kiện học thuật quan trọng chính thức trở thành nhà nghiên cứu, giảng dạy ở bậc đại học.

Góp thêm tiếng thơm

Trường Đại học Bách Khoa Đà Nẵng có một quá trình rất đẹp, tuy ra đời sau Bách Khoa Hà Nội và Phú Thọ (Thành phố Hồ Chí Minh), nhưng gần năm mươi năm ấy đã cung cấp cho đất nước, nhất là ở miền Trung những kỹ sư chất lượng cao, điều quan trọng nhất là thương hiệu Bách Khoa Đà Nẵng như một bảo chứng yên tâm về chất lượng hàng đầu. Ít có cơ sở đào tạo nào mà sinh viên chưa ra trường đã được doanh nghiệp đón chào, nhiều ngành được các công ty “ứng” lương năm cuối. Để làm nên tiếng thơm ấy có lẽ một phần do chất lượng đầu vào, vốn là những học sinh giỏi và cần cù của miền Trung gian khó, nhưng có lẽ quan trọng hơn là do chính đội ngũ thầy cô của trường, những chuyên gia giỏi hàng đầu. Làm quản lý khoa dĩ nhiên phải là giáo viên giỏi, và được chọn để làm hiệu trưởng ngôi trường danh giá ấy là một sự sàng lọc, có cả cạnh tranh, có cả thử thách và

Làm quản lý khoa dĩ nhiên phải là giáo viên giỏi, và được chọn để làm hiệu trưởng ngôi trường danh giá ấy là một sự sàng lọc, có cả cạnh tranh, có cả thử thách và quan trọng phải nhận được sự ủng hộ của tập thể ngoài điều kiện phải thực sự giỏi. Thầy Trần Văn Nam đã làm hiệu trưởng ngôi trường danh giá ấy sau các Giáo sư nổi tiếng Lý Ngọc Sáng, Phan Kỳ Phùng, Phạm Phú Lý và Bùi Văn Ga.

quan trọng phải nhận được sự ủng hộ của tập thể ngoài điều kiện phải thực sự giỏi. Thầy Trần Văn Nam đã làm hiệu trưởng ngôi trường danh giá ấy sau các Giáo sư nổi tiếng Lý Ngọc Sáng, Phan Kỳ Phùng, Phạm Phú Lý và Bùi Văn Ga.

Năm 2010, sau bốn năm làm Hiệu trưởng Trường Đại học Bách Khoa, PGS Trần Văn Nam được bổ nhiệm làm Giám đốc Đại học Đà Nẵng. Thầy Nam đã quản lý thông suốt, hiệu quả và “bình yên” cho 13 đơn vị thành viên, hơn 2.500 cán bộ, trong đó gần 70% là có học vị, học hàm, cũng như chịu trách nhiệm đào tạo cho hơn 10 vạn sinh viên và mỗi năm, hàng ngàn kỹ sư, cử nhân và hàng chục tiến sĩ tốt nghiệp là một công việc chẳng thể nói dễ dàng. Nhưng còn một công việc khác nữa ngoài tham gia giảng dạy, hướng dẫn thành công cao học và nghiên cứu sinh, GS Nam còn chủ trì và công bố hơn một trăm công trình nghiên cứu khoa học. Trong đó có những chuyên ngành rất hẹp về động cơ, về nhiệt, về vật liệu và cả về nhân tố con người chất lượng cao trong quá trình công nghiệp hóa đất nước... có công trình công bố trên các ấn bản tiếng Anh và tiếng Nhật quả là một sức làm việc đáng nể. Ai có viết báo mới thấy cảm giác mỗi khi ngồi trước trang giấy là “pháp trường trắng” (Nguyễn Tuân) để thấy quý hơn sức làm việc của GS Trần Văn Nam.

Đại học Đà Nẵng hiện có 8 Giáo sư, 118 Phó Giáo sư. TS Trần Văn Nam là Giáo sư Động cơ nhiệt duy nhất của Đà Nẵng. Hơn ba mươi năm đi dạy và quản lý, có nhiều kỷ niệm, có việc vui và dĩ nhiên có việc chưa hài lòng, có việc mong muốn mà chưa có điều kiện thực hiện, nhưng để được người khác nhớ có lẽ ngoài việc học và làm việc còn có những yếu tố khác. Sau khi bàn giao công tác quản lý, bảy người trong nhóm chúng tôi, tất cả đều đã hưu vài ba tuần lại cả phê trò chuyện với nhau. Và GS Nam là người có nhiều thông tin nhưng cũng là người nói chuyện có duyên nhất trong các buổi chuyện trò ấy. Ấn chứa đầu đó trên gương mặt ấy là một tài hoa.

Có lần thầy Nam kể, trước năm 1975, những lần đi học ngang qua ngôi nhà có tiếng dương cầm, ước mơ của thầy là lớn lên cố gắng mua cho được cây đàn có âm thanh kỳ diệu ấy. Bây giờ, GS Trần Văn Nam đã có đàn và có cả một sự nghiệp đáng để trầm trồ. Thầy Nam là người không những truyền đạt cảm hứng mà chính Thầy cũng là một thứ “đốt trong” miệt mài mấy chục năm cho cái động cơ ốn nghia cuộc đời.

M.L

Để được khẳng định trong môi trường sư phạm nhất là bậc đại học điều đơn giản nhưng khó nhất là phải dạy cho hay, mà để “hay” việc đầu tiên phải làm cho người học hiểu. Giỏi mấy mà giảng sinh viên không hiểu thì khó mà tồn tại, nhưng việc truyền đạt để người nghe hiểu phải được đặt trong quan hệ không ngừng nâng cao, phải cập nhật kiến thức mới nhất lĩnh vực mà giáo viên theo đuổi. Chưa bao giờ yêu cầu tự học của người thầy được kiểm định trực tiếp và khắt khe như đứng lớp, suốt mấy chục năm đi dạy là một quá trình “đi học” không ngừng của thầy Trần Văn Nam.

Mời khách phương xa về Đà Nẵng

TIỂU YẾN

Con số 3.000 du khách đặt chân đến Đà Nẵng bằng đường biển, hàng không ngày đầu năm mới mở ra những tín hiệu tích cực cho ngành du lịch thành phố năm 2025.

Tao ấn tượng về một “Đà Nẵng smile”

Dưới tiết trời se lạnh ngày đầu năm, gần 2.000 du khách quốc tịch Âu, Mỹ bước xuống cầu cảng Tiên Sa, mang theo những ánh nhìn háo hức khi lần đầu đặt chân đến Đà Nẵng. Du thuyền Noordam với chiều dài gần 290m sừng sững như một khách sạn nổi giữa mặt biển trong xanh, đánh dấu chuyến ghé thăm đặc biệt đầu năm của dòng tàu du lịch hạng sang này.

Tại cầu cảng, không khí rộn ràng hơn bao giờ hết. Những điệu múa sư rồng, những bản nhạc truyền thống như lời chào mừng nồng hậu của Đà Nẵng gửi tới du khách. Vừa bước xuống từ tàu Noordam, bà Barbara (quốc tịch Mỹ) bày tỏ sự thích thú khi thử đội chiếc nón lá và chụp ảnh với những thiếu nữ trong tà áo dài duyên dáng. Được biết, chuyến ghé thăm Đà Nẵng lần này của bà Barbara là một phần trong hải trình khám phá châu Á cùng tàu Noordam, kéo dài qua nhiều

quốc gia Singapore, Thái Lan, Campuchia. Trong thời gian lưu lại Đà Nẵng, bà đến thăm một số điểm đến nổi tiếng như Bảo tàng Điêu khắc Chăm, danh lam thắng cảnh Ngũ Hành Sơn, chùa Linh Ứng, bãi biển Mỹ Khê hay trải nghiệm mua sắm, ăn uống tại chợ Cồn, chợ Hàn...

Việc lãnh đạo ngành du lịch trực tiếp đón đoàn tại cầu cảng, trao tặng món quà nhỏ mang đậm bản sắc văn hóa địa phương khiến nhiều du khách cảm động. Hòa chung dòng người đến Đà Nẵng xông đất đầu năm, ông John Wilson, du khách Anh vui vẻ nói: “Sự chào đón nồng nhiệt này khiến tôi cảm thấy Đà Nẵng không chỉ là điểm đến du lịch, mà còn là nơi mọi người bày tỏ sự chân thành, mến khách. Đây cũng là điều khiến tôi nhớ mãi về thành phố của các bạn và hẹn một ngày không xa sẽ quay trở lại”.

Nhiều năm qua, hoạt động đón tiếp đoàn khách trong những dịp đặc biệt như lễ, Tết trở thành nghi thức ngoại giao quen thuộc của ngành du lịch Đà Nẵng. Cùng với đó, thành phố cũng tạo ấn tượng tốt khi xây dựng một lực lượng làm du lịch chuyên nghiệp, thân thiện qua phong trào “4 xin” (xin chào, xin cảm ơn, xin phép, xin lỗi) và “4 luôn” (luôn mỉm cười, luôn nhẹ nhàng, luôn thấu hiểu và luôn giúp đỡ). Chưa kể mới đây, thành phố tiếp tục ban hành Bộ tiêu chí Văn hóa Du lịch Đà Nẵng với tên gọi “Đà Nẵng Smile”. Theo bà Nguyễn Thị Hoài An,

Phó Giám đốc Sở Du lịch, mục tiêu của chiến dịch này là tiếp tục tạo dựng hình ảnh Đà Nẵng văn minh, thân thiện trong mắt du khách trong và ngoài nước. Qua đó, bộ tiêu chí định hướng hành vi, thái độ, tác phong ứng xử văn minh, văn hóa từ cơ quan, tổ chức, người dân tại điểm đến lần khách du lịch. Bà Hoài An nhấn mạnh trong bối cảnh cạnh tranh về điểm đến du lịch giữa các tỉnh, thành, quốc gia, khu vực thì yếu tố con người và văn hóa phục vụ chính là chìa khóa để Đà Nẵng tạo nên sự khác biệt. Du khách có thể quên đi cảnh đẹp từng ghé qua, nhưng họ sẽ mãi nhớ về nụ cười, sự hiếu khách và những trải nghiệm khó quên mà thành phố mang lại.

Xây dựng giá trị du lịch cốt lõi

Nỗ lực không ngừng của ngành du lịch Đà Nẵng đã từng bước lan tỏa đến đội ngũ phục vụ - những người được ví như “đại sứ du lịch của thành phố”. Anh Trần Văn Hòa, nhân viên phục vụ tại một nhà hàng thuộc khu nghỉ dưỡng InterContinental Danang Sun Peninsula cho biết bản thân làm việc hơn 10 năm và chứng kiến sự thay đổi từng ngày của ngành du lịch. “Chúng tôi luôn được đào tạo không chỉ về kỹ năng phục vụ mà còn về cách truyền tải câu chuyện văn hóa, con người Đà Nẵng đến với du khách. Ví dụ, khi khách hỏi về món ăn địa phương, tôi thường giới thiệu cả câu chuyện

Những du khách quốc tế trên du thuyền Noordam háo hức khám phá thành phố Đà Nẵng trong ngày đầu năm mới.
Ảnh: T.Y

Một hướng dẫn viên hay nhân viên lễ tân nếu biết cách kể câu chuyện về lịch sử, con người Đà Nẵng sẽ tạo nên ấn tượng tốt hơn so với việc chỉ cung cấp thông tin đơn thuần. Những câu chuyện chân thực, đầy cảm xúc về Đà Nẵng - từ ký ức người dân, hương vị ẩm thực truyền thống đến sức sống hiện đại của một thành phố trẻ - nếu được lồng ghép khéo léo, sẽ tạo nên một đội ngũ làm du lịch chuyên nghiệp, mang đậm dấu ấn địa phương. Đây cũng chính là một trong những giá trị cốt lõi để Đà Nẵng vươn xa trên bản đồ du lịch thế giới.

phía sau, như nguồn gốc món mì Quảng hay bánh xèo, để họ hiểu hơn và yêu hơn mảnh đất này”, anh Hòa chia sẻ.

Làm trong ngành du lịch, điều khiến anh Hòa tự hào chính là thái độ cởi mở, thân thiện của mọi người, từ lãnh đạo ngành đến anh lái taxi, cô bán hàng ở chợ Hàn hay đội ngũ phục vụ trong các khu nghỉ dưỡng. Anh

vui vẻ nói: “Những ngày đầu năm nay, lượng khách quốc tế đến nhà hàng tăng đáng kể, đặc biệt là các đoàn khách từ châu Âu. Mỗi khi thấy khách mỉm cười hài lòng sau bữa ăn hay khen ngợi cảnh sắc của Đà Nẵng, tôi cảm thấy công việc mình làm thật ý nghĩa”.

Nhìn nhận văn hóa giao tiếp,

(Xem tiếp trang 15)

Người bản xứ kể chuyện quê hương

XUÂN SƠN

Những người dân địa phương chúng tôi gặp ở các điểm đến, họ tường tận những con dốc, cái cây, ngọn đồi, con suối hay từng món ăn bởi đó là một phần quê hương. Trong vai trò người làm du lịch, họ kể câu chuyện về văn hóa, về việc ứng xử tốt với thiên nhiên và định hình quê mình trên bản đồ du lịch.

Người Cơ tu - Chủ thể của văn hóa và du lịch bản địa

“Những người Cơ tu làm việc cùng chúng tôi tại Toom Sara trong tâm thế tự hào về văn hóa của đồng bào, từ chiếc áo thổ cẩm họ mặc, món ăn họ làm ra, giai điệu họ trình diễn cho đến câu chuyện họ kể. Tôi thường nói với họ rằng, mọi người chính là chủ thể của văn hóa Cơ tu”.

Anh Huỳnh Tấn Pháp, Giám đốc điều hành Làng Toom Sara (thôn Phú Túc, xã Hòa Phú, huyện Hòa Vang) mở đầu câu chuyện làm du lịch ở vùng núi phía tây thành phố. Tiếp quản khu du lịch Suối Hoa từ năm 2019, anh nói,

tên gọi Toom Sara trong ngôn ngữ người đồng bào Cơ tu cũng có nghĩa là “suối hoa” - với hình ảnh gắn gũi về loài hoa rì rừng nở đầy bên suối. Trong hình hài một điểm đến du lịch sinh thái mới mà cũ, với tên gọi Suối Hoa ngày xưa và làng Toom Sara bây giờ, nơi này được anh Pháp và những người đồng hành phát triển theo hướng vừa quảng bá văn hóa đặc sắc của người Cơ tu, vừa góp phần gìn giữ và lan tỏa nét đẹp của không gian xanh nơi phía tây thành phố.

Trong định hướng đó, người đồng bào Cơ tu chính là hạt nhân, là những “đại sứ” của điểm đến.

Người Cơ tu ở xã Hòa Phú (huyện Hòa Vang) tham gia làm du lịch tại làng Toom Sara.

Ảnh: Toom Sara

Đóng vai trò cố vấn cho Toom Sara từ những ngày đầu là già làng Briu Pố (xã Lăng, huyện Tây Giang, tỉnh Quảng Nam) - “cây đại thụ” Cơ tu của núi rừng xứ Quảng. Chính ông là người kết nối để đưa ngôi nhà Gươl lâu đời ở thôn Arớh về Toom Sara cho các nghệ nhân phục dựng. Tại đó, còn có già làng A Lăng Đợi lặn lội từ thị trấn P'rao (huyện Đông Giang, tỉnh Quảng Nam) xuống Hòa Phú để trao truyền và hỗ trợ

phát triển văn hóa Cơ tu; có Bí thư chi bộ thôn Phú Túc Lê Văn Nghĩa - người tâm huyết với những chén rượu cần truyền thống... Rồi những người làm việc tại Toom Sara từ nấu bếp, dịch vụ, hỗ trợ du khách lưu trú... cũng phần lớn là người Cơ tu.

Tại Toom Sara, “Cơ tu show” diễn ra vào mỗi thứ Bảy hàng tuần như một hoạt động nghệ thuật, sân khấu hóa những chất liệu truyền thống như “vũ điệu

dâng trời” Tung tung da dá, trình diễn công chiến, hát lý, nói lý, mô tả đời sống người Cơ tu... để du khách trải nghiệm. Trong đó, dấu ấn bản địa được thể hiện rõ với 90% nghệ sĩ là người đồng bào Cơ tu ở thôn Phú Túc, còn lại từ huyện Đông Giang. Trong đó nhóm nghệ sĩ ở thôn Phú Túc có hơn 50 người. Theo già làng A Lăng Dũng, người Cơ tu tự hào nói về Cơ tu show như một sự đổi thay ở địa phương. Ban ngày, họ lên rừng trồng cây, dọn cỏ; tối đến thì tập văn nghệ, mời du khách quây quần bên ngọn lửa, kể những câu chuyện của đại ngàn... Hay như chị Zorâm Thị Nguyệt (thôn Phú Túc), đại diện đội múa chia sẻ, cuộc sống đồng bào địa phương phần nào ổn định hơn khi có nguồn thu nhập từ chính hoạt động quảng bá văn hóa dân tộc mình.

Mấy tháng Đà Nẵng vào đông, núi rừng Hòa Phú chìm trong mưa, bước chân du khách vui dần, những người Cơ tu ở Toom Sara theo anh Pháp về phố.

(Xem tiếp trang 12)

Để Đà Nẵng rực rỡ hơn trong mắt bạn bè quốc tế

VĂN HOÀNG - TƯỜNG VY

Đó là thông điệp mà Huỳnh Thị Thanh Thủy - Hoa hậu Quốc tế 2024 (Miss International) muốn lan tỏa đến bạn bè khắp nơi trên thế giới trong hành trình quảng bá hình ảnh thành phố du lịch Đà Nẵng nói riêng và Việt Nam nói chung.

Đà Nẵng cuối tuần có cuộc trò chuyện với Hoa hậu Quốc tế Thanh Thủy về hành trình mang những giá trị văn hóa dân tộc đến với bạn bè quốc tế trước thềm Xuân Ất Tỵ 2025.

** Câu chuyện quảng bá văn hóa, du lịch là một trong những khía cạnh quan trọng tại cuộc thi "Hoa hậu Quốc tế" - Miss International. Khi tham gia cuộc thi này, Thanh Thủy đã quảng bá và chia sẻ với bạn bè quốc tế về văn hóa của Việt Nam như thế nào?*

- Cuộc thi Miss International đặc biệt quan tâm việc trải nghiệm và giao lưu văn hóa giữa các quốc gia. Khi đại diện Việt Nam tham gia cuộc thi nhan sắc uy tín này, Thủy luôn mong muốn giới thiệu nét đẹp và bản sắc văn hóa của đất nước mình đến với bạn bè quốc tế, cùng với sự thân thiện và chân thành của con người Việt Nam.

Mỗi khi gặp gỡ với bạn bè quốc tế, Thủy luôn bắt đầu cuộc trò chuyện bằng lời "Xin chào" và hướng dẫn mọi người những câu hội thoại bằng tiếng Việt đơn giản, gần gũi. Bên cạnh đó, Thủy cũng giới thiệu về nền văn hóa và ẩm thực Việt đặc sắc như: mì Quảng, phở và một số điểm đến du lịch của Việt Nam. Thủy không khỏi bất ngờ và cảm thấy vui mừng khi biết nhiều bạn bè quốc tế có những cảm nhận tích cực và quen thuộc mỗi khi nhắc đến Đà Nẵng, Hà Nội, Thành phố Hồ Chí Minh và nhiều tỉnh, thành phố khác của Việt Nam.

Trước đó, Thủy cũng mang cả phê Việt Nam tặng các bạn và nhận được sự yêu mến đặc biệt. Họ bày tỏ mong muốn đến Việt Nam để trải nghiệm và khám phá những nét đẹp về đất nước và con người Việt Nam nhiều hơn nữa.

** Vừa qua, Chủ tịch UBND thành phố Lê Trung Chinh có lời mời hoa hậu Thanh Thủy trở thành đại sứ du lịch Đà Nẵng. Theo Thanh Thủy, để trở thành đại sứ du lịch Đà Nẵng thì cần những yếu tố gì?*

- Thanh Thủy đã có hơn 20 năm gắn bó và cảm nhận nhịp sống năng động của thành phố này. Đà Nẵng không chỉ là nơi Thủy sinh ra và lớn lên mà còn là

Ảnh: NVCC

nơi lưu giữ những ký ức đẹp nhất của tuổi thơ, là nguồn cảm hứng về sự chân thật, thân thiện và cởi mở như tinh thần Thủy mang đến cuộc thi Miss International 2024. Chính vì thế, khi được tin tưởng và lựa chọn trở thành "Đại sứ du lịch Đà Nẵng", Thủy cảm thấy vô cùng vinh dự và tự hào. Đó là một cơ hội tuyệt vời để Thủy có thể mang tình yêu quê hương cùng những nét đẹp về du lịch, ẩm thực, văn hóa của Đà Nẵng đến gần hơn với bạn bè trong nước và quốc tế.

Với Thủy, việc trở thành một đại sứ du lịch không chỉ đơn giản là đại diện cho hình ảnh của thành phố, mà còn là một trách nhiệm lớn lao của một người trẻ trong việc xây dựng quê hương đất nước. Để thực hiện vai trò này, Thủy nhận thức rằng, bản thân cần phải nỗ lực hơn nữa để truyền tải được tất cả những gì tuyệt vời nhất về Đà Nẵng, từ những giá trị do thiên nhiên ban tặng đến sự phát triển của thành phố qua các công trình, kiến trúc cổ kính và hiện đại. Những cảnh đẹp ấy

Chủ tịch UBND thành phố Lê Trung Chinh tặng bằng khen cho Huỳnh Thị Thanh Thủy vì đã có thành tích xuất sắc đăng quang tại cuộc thi Hoa hậu Quốc tế năm 2024. Ảnh: VĂN HOÀNG

“ Việc trở thành một đại sứ du lịch không chỉ đơn giản là đại diện cho hình ảnh của thành phố, mà còn là một trách nhiệm lớn lao của một người trẻ trong việc xây dựng quê hương đất nước. Để thực hiện vai trò này, Thủy nhận thức rằng, bản thân cần phải nỗ lực hơn nữa để truyền tải được tất cả những gì tuyệt vời nhất về Đà Nẵng, từ những giá trị do thiên nhiên ban tặng đến sự phát triển của thành phố qua các công trình, kiến trúc cổ kính và hiện đại. Những cảnh đẹp ấy không chỉ là điểm đến du lịch mà còn là biểu tượng cho sự tự tin, đoàn kết và sẻ chia của người dân; sự phát triển năng động và sáng tạo của thành phố. Mỗi chủ trương, mỗi chỉ tiêu, mỗi công trình... của thành phố là niềm tự hào của nhân dân, mỗi người tìm thấy hình ảnh của mình trong công cuộc phát triển chung".

Huỳnh Thị Thanh Thủy - Hoa hậu Quốc tế 2024

không chỉ là điểm đến du lịch mà còn là biểu tượng cho sự tự tin, đoàn kết và sẻ chia của người dân; sự phát triển năng động và sáng tạo của thành phố. Mỗi chủ trương, mỗi chỉ tiêu, mỗi công trình... của thành phố là niềm tự hào của nhân dân, mỗi người tìm thấy hình ảnh của mình trong công cuộc phát triển chung.

Thủy nghĩ rằng, yếu tố quan trọng trong việc trở thành đại sứ du lịch chính là quảng bá văn hóa và giá trị tích cực của con người Đà Nẵng. Thành phố này không chỉ nổi tiếng với những thắng cảnh thiên nhiên mà còn là nơi hội tụ những giá trị văn hóa độc đáo và hội nhập, từ những lễ hội truyền thống đầy sắc màu đến những món ăn đặc sản. Hơn hết, sự mến khách, sự gần gũi và chân thành của người dân Đà Nẵng là yếu tố tạo nên sự khác biệt và hấp dẫn mà bất kỳ du khách nào khi đến đều cảm nhận rõ. Với danh hiệu Hoa hậu Quốc tế, Thủy mong muốn sẽ góp phần giúp Đà Nẵng không chỉ là một thành phố du lịch phát triển mà còn là một nơi mà mỗi du khách đều cảm nhận được sự gần gũi, thân thiện và đầy tình cảm như ngôi nhà thứ hai.

** Trong hành trình sắp tới, Hoa hậu Thanh Thủy có những kế hoạch gì để quảng bá hình ảnh của đất nước, con người Việt Nam và đặc biệt là nét đẹp của người Đà Nẵng đến với bạn bè cả nước và quốc tế?*

- Thủy luôn tự hào giới thiệu về Đà Nẵng - thành phố được mệnh danh là "đáng sống" của Việt Nam. Mỗi lần trở về Đà Nẵng, Thủy đều chia sẻ những khoảnh khắc đời thường gần gũi cùng các danh lam thắng cảnh tuyệt đẹp nơi đây qua các nền tảng truyền thông, để mọi người đều có thể cảm nhận được vẻ đẹp và sự mến khách của mảnh đất này.

Trong hành trình sắp tới, với mỗi quốc gia mà mình sẽ đặt chân đến, Thủy sẽ không ngừng nỗ lực để thể hiện hình ảnh của người con gái Đà Nẵng và Việt Nam

với sự thân thiện, hòa nhã và chăm chỉ. Nếu có cơ hội, Thủy sẽ mang theo những đặc sản độc đáo của quê hương để giới thiệu và chia sẻ với bạn bè quốc tế. Thủy hy vọng, qua những hành động nhỏ này, Đà Nẵng sẽ ngày càng được nhiều người biết đến và trở thành điểm đến lý tưởng của du khách, góp phần thúc đẩy sự phát triển du lịch của thành phố.

** Đầu xuân Ất Tỵ 2025, Thanh Thủy sẽ gửi gắm thông điệp gì đến các bạn trẻ trong việc lan tỏa các giá trị văn hóa và du lịch của Việt Nam nói chung, cũng như Đà Nẵng nói riêng?*

- Với sự khởi đầu mới mẻ của năm 2025, Thủy muốn chia sẻ một thông điệp đầy cảm hứng đến thế hệ trẻ: "Hãy luôn tự tin là chính mình, dám thể hiện cá tính và bản sắc riêng biệt của mình một cách chân thật và mạnh mẽ". Thủy tin rằng, mỗi người trẻ đều có sức mạnh để tạo nên sự khác biệt và đóng góp vào việc xây dựng một xã hội tốt đẹp hơn; nỗ lực không ngừng để cống hiến, lan tỏa những giá trị tốt đẹp của con người ở mọi miền Tổ quốc đến với bạn bè quốc tế.

Thủy hy vọng, thế hệ trẻ không chỉ giữ gìn mà còn phát huy những giá trị văn hóa truyền thống đặc sắc của đất nước và quê hương. Đặc biệt, với sự năng động và sáng tạo của mình, những người con của mảnh đất Đà thành sẽ trở thành những "đại sứ" lan tỏa vẻ đẹp thiên nhiên, lịch sử, văn hóa của thành phố đến khắp nơi. Mong rằng, qua sự kết hợp giữa tình yêu quê hương, đam mê du lịch và ý thức bảo tồn văn hóa, hình ảnh của Đà Nẵng sẽ ngày càng tỏa sáng trong mắt mọi người. Chính những hành động nhỏ nhưng đầy ý nghĩa của mỗi cá nhân sẽ tạo nên một Đà Nẵng ngày càng vươn xa, trở thành điểm đến hấp dẫn không chỉ về du lịch mà còn về văn hóa, con người - nơi mỗi du khách khi đến đều cảm nhận được tình yêu, sự mến khách và bản sắc đậm đà của mảnh đất này.

V.H-T.V

Hoa hậu Thanh Thủy tặng quà, đặc sản Việt Nam cho Tổng Lãnh sự Mori Takero và phu nhân.

Ảnh: VĂN HOÀNG

"Sứ giả" xích lô

NHÂN HÒA ANH

Với tiêu chí thân thiện, nhiệt tình, mến khách, xích lô đã trở thành sản phẩm đặc trưng của du lịch thành phố, được du khách trong và ngoài nước yêu thích, đặc biệt là khách quốc tế. Còn gì thú vị hơn khi ngồi trên chiếc xích lô du lịch, vừa thưởng ngoạn, khám phá nội thành thành phố vừa nghe những "bác tài" giới thiệu về vùng đất và con người nơi đây.

Nét văn hóa của du lịch Đà Nẵng

Được thành lập năm 2003, những năm qua, Đội Xích lô du lịch đã trở thành một loại hình du lịch thú vị, góp phần mang đến sắc màu tươi mới cho ngành du lịch thành phố. Với phong cách phục vụ lịch sự, văn minh, nhiệt tình, không tranh giành, chèo kéo khách, những thành viên trong Đội Xích lô du lịch từ lâu đã được gọi với cái tên quen thuộc, "những sứ giả xích lô".

Ở tuổi gần 60, Đội trưởng Đội Xích lô du lịch Nguyễn Quốc Thịnh gần bó với đội từ những ngày đầu mới thành lập. Trước đó, ông Thịnh mưu sinh bằng nghề thợ đục, tới năm 1991 ông bén duyên với nghề đạp xích lô. Trong ký ức của mình, ông Thịnh nhớ lại Đà Nẵng những năm 1990 của thế kỷ XX có hẳn một Hợp tác xã xích lô Đà Nẵng với số lượng thành viên lên đến trên 1.000 người. Thuở ấy, người hành nghề đạp xích lô là những lao động phổ thông với công việc vận chuyển hàng hóa, hành khách. Năm 2003, cùng với sự phát triển của thành phố, Đội Xích lô du lịch Đà Nẵng được thành lập với 83 hội viên và duy trì hoạt động cho đến bây giờ.

Những chiếc xích lô cũ kỹ, hoen gỉ trước đây được thay thế bằng những chiếc xe mới, thiết kế đồng nhất về kiểu dáng, màu sắc, kích thước; toàn bộ khung sườn đều bằng inox, có nệm ngồi và mái che màu đỏ; luôn được bảo quản và giữ gìn sạch sẽ. Các thành viên trong Đội Xích lô du lịch có đủ tiêu chuẩn sức khỏe, am hiểu luật giao thông, ngoại ngữ và có kiến thức về các điểm tham quan trên địa bàn thành phố Đà Nẵng.

Ông Thịnh bộc bạch, từ những lao động mưu sinh kiếm sống bằng nghề đạp xích lô, khi Đội Xích lô du lịch hình thành, những người hành nghề như ông cũng thay đổi hẳn về tâm thế. Đó là niềm tự hào khi ngành nghề được nâng lên một vị thế mới, trang trọng, chuyên nghiệp và hiện đại hơn. Còn hơn thế, khi khoác lên mình tấm áo mới, nghề đạp xích lô những tưởng đã xưa cũ bỗng trở nên mới mẻ, tạo được chỗ đứng riêng, phù hợp với xu thế phát triển chung của ngành du lịch thành phố. "Hàng năm, chúng tôi được tham gia các khóa bồi dưỡng ngoại ngữ, kiến thức và kỹ năng về văn hóa ứng xử văn minh trong công tác phục vụ khách du lịch do Trung tâm Xúc tiến Du lịch thành phố tổ

chức. Nhiều thành viên trong đội có thể giao tiếp thành thạo tiếng Anh, Hàn Quốc, Trung Quốc... Thông thường, mỗi bác tài sẽ có khoảng vài "cuộc xe" mỗi ngày. Vào những ngày lễ, ngày nghỉ có thể còn nhiều hơn.

Bà Lý Văn Nam, du khách đến từ tỉnh Vân Nam, Trung Quốc bày tỏ sự thích thú khi tham quan, thưởng ngoạn Đà Nẵng trên những chiếc xích lô. Nó mang đến cho bà những giây phút thư thả để ngắm nhìn phố phường sạch đẹp, lắng tai nghe bác đạp xích lô giới thiệu về cảnh quan thành phố. Còn với anh Đinh Tấn Cư, một du khách đến từ thành phố Nha Trang thì xích lô đã là hình ảnh đặc trưng cho du lịch ở nhiều tỉnh thành trên cả nước.

Khoác lên tấm áo mới

Chẳng biết khi nào, tiếng leng keng của những chiếc xích lô đã bắt đầu gần bó với người dân Đà Nẵng. Nó giữ vị trí quan trọng trong đời sống của người dân nơi đây. Từ những việc đi lại nhỏ nhặt như đi chợ cho tới những việc quan trọng của đời người như ăn hỏi, rước dâu..., xích lô vẫn luôn góp mặt tạo nên nét văn hóa truyền thống. Cuộc sống ngày càng nhộn

Những "sứ giả" xích lô góp phần đem đến màu sắc tươi mới cho du lịch thành phố.

Ảnh: KHÁNH HÒA

Du lịch bằng xích lô đã là một sự thú vị, gặp được bác tài hay lại càng thú vị hơn. Trên những con phố xưa cũ, ngồi trên những chiếc xích lô có lịch sử lâu đời, lắng tai nghe những câu chuyện từ bác tài về Đà Nẵng xưa, về những con phố, về những số nhà đã gắn liền với thời gian cùng những hoài tưởng đi cùng năm tháng.

nhip và phát triển nhưng việc di chuyển bằng xích lô vẫn là lựa chọn hấp dẫn để tham quan, khám phá vẻ đẹp của thành phố bằng một chuyến đi thong thả, chậm rãi. Du lịch bằng xích lô, du khách có thể quay phim, chụp ảnh, thỏa sức chiêm ngưỡng, quan sát, ngắm nhìn và hòa mình vào cuộc sống tất bật của người dân Đà thành. Đi xích lô đã là một sự thú vị, gặp được bác tài hay lại càng thú vị hơn. Trên những con phố xưa cũ, lắng tai nghe những câu chuyện từ bác tài về Đà Nẵng xưa, về những con phố, về những số nhà đã gắn liền với thời gian cùng những hoài tưởng đi cùng năm tháng.

Thông tin từ Trung tâm xúc tiến du lịch thành phố cho biết, với tiêu chí thân thiện, nhiệt tình, mến khách, xích lô du lịch Đà Nẵng đã trở thành sản phẩm đặc trưng của du lịch Đà Nẵng, được

du khách trong và ngoài nước yêu thích, đặc biệt là khách quốc tế với hành trình mỗi chuyến đi thường kéo dài 30 đến 45 phút hoặc 60 phút. Bên cạnh phục vụ vận chuyển khách và các hoạt động sự kiện du lịch, xích lô còn là phương tiện được các cặp đôi lựa chọn tổ chức đám cưới (rước dâu bằng xe xích lô).

Không biết từ bao giờ, xích lô đã trở thành hình ảnh quen thuộc, là một phần ký ức không thể thiếu đối với mỗi người dân Đà Nẵng. Hình ảnh những "sứ giả xích lô" trong màu áo vàng, xếp hàng ngay ngắn để chờ khách nổi bật giữa phố phường. Cú tưởng đã qua rồi "một thời vàng son" khi xã hội ngày càng phát triển, thế nhưng, nghề xích lô khi được khoác lên mình tấm áo mới lại trở nên phù hợp với xu thế phát triển chung của thời đại.

N.H.A

Gió tháng Chạp

NGUYỄN ĐÔNG NHẬT

Về cuối năm, trời thường nhiều gió. Ở nơi này thì se se, ở nơi khác thì lại rét buốt. Trước hiện tượng tự nhiên này, lòng người thường chùng xuống, gọi niềm nhớ điều gì không rõ dáng hình. Ở phương Nam đất nước, thời tiết đã vào mùa khô nhưng đôi khi vẫn còn rớt lại vu vơ dầm sợi gió se. Ở miền Trung, gió giấu trong lòng bao hoài niệm sắt se của chốn quê nhà đã trôi vào thời gian xa lắc... Cuối năm, khi ngọn gió mùa đông bắc tê tái thổi về, có ai mà không cảm nhận được những niềm riêng se thắt. Không hiểu vì sao mà câu thơ xưa của Ưc Trai bỗng dưng trở về: "Tịch mịch u trai lý/ Chung tiêu thính vũ thanh/ Tiêu tao kinh khách chậm/ Điểm trích sổ tàn canh..." (Vắng vẻ phòng trai tối/ Suốt đêm nghe tiếng mưa/ Náo nức lay gối khách/ Giọt giọt điểm canh mờ... - Thính vũ - Nguyễn Trãi)...

Đầu tháng Chạp, trời dần lạnh hơn. Bên chung trà thoảng nhẹ làn hương ấm, cuộc sống vẫn đều

Minh họa: HOÀNG ĐĂNG

đặn theo vòng quay quen thuộc. Chậm. Đều.

Bác hươu trí nhà bên cạnh với chiếc xe nhỏ trước hiên và dầm tách cả phê bình dân cho những

người láng giềng quen; đến với cả phê để trò chuyện cùng bằng hữu hơn là vì nhu cầu bản thân. Chiếc xe đẩy bán vài món điểm tâm đi qua, là hình ảnh quen thuộc của

cư dân nơi xóm nhỏ ven biển của thành phố này, giờ đây đang được nhiều khách xa tìm đến. Đầu đây, có tiếng hát nhẹ bay trên những mái nhà còn ngái ngủ ở khu vực ngoại vi, bên bãi tắm biển Mân Thái, vào thời khắc này chỉ có những khách Tây, khách Hàn đang dạo những bước vui để đón một năm mới với tâm trạng nô nức khám phá về một vùng đất mới... Và cuộc sống thì vẫn trôi, như không biết đến những gì đang trầm lắng hay ồn ào diễn ra...

Và trong tiết điệu của gió, quê nhà một thời đã xa lắm chợt hiện ra với phiên chợ Tết nhiều màu và những đôi mắt hiền lành của những người nông dân một đời lam lũ. Vậy là lại thêm một dấu mốc thời gian đang đến để rồi sẽ qua đi, để cho niềm tin lại tiếp tục nuôi dưỡng hồn người, để cho cuộc sống này không ngừng tiến về phía trước. Để sống với những gì bình thường nhất và với lòng tin gửi vào những mỹ tục được truyền lưu trong tập quán sinh hoạt của tộc Việt... Tha thần mà hỏi, thì nếu như không có những gì mà một số người vẫn cho là... xưa cũ ấy, thì đời sống sẽ như thế nào?

Và gió. Gió trong những thời khắc cuối của một cội mốc trên

dòng sông xô chuyển vẫn đang thổi qua bao thịnh-suy của lịch sử. Đó là kiểu nói triết lý thần thơ. Còn đối với người nông dân ngày ngày vẫn cày trên vườn ruộng, thì gió vẫn gọi về niềm hy vọng trên đất đồng quen thuộc. Để cho hy vọng về tiết Giêng Hai giáp hạt bớt đi nỗi cơ hàn của những ngày xưa. Và như thế, tháng Giêng lẽ nào là tháng ăn chơi, như vẫn thường nghe quen tai theo cách nhìn - cách nói cũ mà quên mất cuộc sống thực của người nông dân trong thời xưa ấy, vốn chuyên cần rất mực.

Cuối năm. Trên những toa tàu đông đúc, những chuyến xe chật người, có biết bao người con đi xa tìm về quê nhà nhưng nhớ giữa khi xuân sắp về. Và gió không chỉ thổi lạnh bên ngoài mà còn trở thành nỗi niềm của những suy tính dè sẻn giữa đồng tiền của mồ hôi lương thiện trên tay sau cả năm dài làm việc. Và may thay, sau khi bao tai ương đã bay vượt ra khỏi chiếc bình của nàng Pandora trong thần thoại Hy Lạp, vẫn còn lại niềm hy vọng mãi mãi, để cho con người có thể tiếp tục bước đi về phía trước. Đi trong gió. Miên man. Như gió. Bởi vì, bản thể của gió là... hy vọng.

Gió ơi!...

N.Đ.N

chuyện xưa
xứ Quảng

Tục ăn trâu, ăn thuốc vùng “Cao sơn ngọc quế”

TẤN VINH

Tục ăn trâu, ăn thuốc là tập quán ẩm thực lâu đời của dân tộc Ca Dong. Nó thể hiện nét độc đáo trong giao tiếp, ứng xử cộng đồng của tộc người, như cách nói của người Kinh: “Miếng trâu là đầu câu chuyện”.

Hình ảnh cây cau, cây trâu khá quen thuộc ở những làng nóc, nương rẫy của đồng bào các huyện Trà Bồng (Quảng Ngãi), Bắc Trà My (Quảng Nam), vùng đất từng nổi tiếng về sản phẩm quế, được mệnh danh là vùng “Cao sơn ngọc quế” và cũng là xứ sở của trâu, cau.

Người Cor - tộc người láng giềng, có quan hệ thân thiết với dân tộc Ca Dong - trồng nhiều quế và trâu. Nếu vỏ cây quế bán cho người miền xuôi để đổi lấy đồ vật quý giá như trang sức, nổi đồng, chiêng, công, ché, vải lụa... thì lá trâu (kwái) để ăn và mang ra chợ bán cho người Việt lấy tiền mua mắm muối. Ở nguồn Trà Bồng, Trà My đã từng tồn tại trong thời gian rất dài một số “tộc danh” mà người Việt dành cho người Cor: “bộ tộc Trâu”, “mọi Trâu”, “mọi Trà Bồng”, “người Trâu”.

Lá trâu quả cau từ lâu gắn bó với tập quán ẩm thực và lễ nghi của người Ca Dong. Họ là tộc người thích dùng trâu, đàn ông, đàn bà, người già, thậm chí người trẻ cũng ăn trâu. Bộ đồ ăn trâu của họ là cái mùng/mẹt/rá nhỏ đan bằng mây tre, hình dạng giống như cái mâm bồng bằng đất nung của cư dân văn hóa Sa Huỳnh cách nay hàng nghìn năm. Đây cũng là đồ dùng để đựng cơm, thịt, bánh trái dọn ăn hàng ngày và trong các lễ nghi.

Bên cạnh chiếc rá lớn, người Ca Dong còn có một loại rá tre, cái giỏ nhỏ đan bằng tre nứa để đựng trâu, cau. Cái giỏ đựng trâu có nắp đậy, khi đậy lại hình dạng giống như chiếc gùi có nắp - một sản phẩm đan lát độc đáo của các dân tộc miền núi. Hằng ngày, lúc ở nhà hay đi làm rẫy, đồng bào luôn nhai trâu. Khi gặp bạn bè hay khách đến thăm nhà, bà con lại mang trâu, cau ra mời. Vì vậy, đôi môi của phụ nữ Ca Dong luôn đỏ thắm như son, toát lên một vẻ đẹp dân dã của người miền sơn cước.

Cùng với tục ăn trâu, người Ca Dong ở Sơn Tây (Quảng Ngãi), Bắc Trà My, Nam Trà My (Quảng Nam), còn có tục ăn thuốc. Theo khẩu vị, người ăn trâu cần có thêm một ít thuốc lá sợi hoặc bột. Thuốc lá và trâu có thể giúp giữ ấm cơ thể khi thời tiết rét buốt. Đồng bào mua thuốc lá của người Kinh mang lên tận làng hoặc các chợ huyện để bán. Họ cũng trồng cây thuốc (loong grao) trên rẫy hay trong vườn nhà. Nếu nhà nào không trồng thuốc lá thì phải đổi gà hoặc đổi một ngày công để lấy một bó thuốc lá khô bằng 2 gang tay úp lại (chùng nửa ký). Lá thuốc được phơi khô trên giàn, trên xuyên nhà rồi được bó lại bằng mo cau, lá chuối hay giấy báo sau đó cất lên giàn bếp.

Người Ca Dong “ăn” thuốc lá bằng cách lấy thuốc bột hoặc sợi chấm vào chân răng rồi lấy ngón tay trở chà nhẹ nhàng vào nơi đó để thuốc dính đều vào hàm răng, lợi và từ đó vị thuốc sẽ thấm và lan dần vào đầu lưỡi. Muốn có bột thuốc, họ lấy thuốc lá đã khô trên giàn bếp, bỏ vào chiếc cối gỗ nhỏ để giã rồi bỏ vào ống nhôm hay ống nứa có nắp đậy, gọi là chiếc talok grao. Người Ca Dong ở huyện Sơn Tây (Quảng Ngãi) thường trang trí ống đựng thuốc bột khá đẹp mắt. Họ gắn vào phần chui chiếc talok những chùm lục lạc đồng,

Ống đựng thuốc, món trang sức của các cô gái là vật dụng ẩm thực quan trọng của người Ca Dong.

Ảnh: T.V

gọi là talok grao cring ning. Đây là thứ vật dụng không chỉ để “ăn trâu, ăn thuốc” mà còn là quà biếu trân trọng vào dịp lễ Tết, là cách thể hiện tấm lòng thơm thảo, bình dị.

Đặc biệt, ống nứa đựng thuốc bột là tặng phẩm quý giá của cha mẹ dành cho con gái, được xem như của hồi môn. Để có món quà mừng con gái vừa mới sinh ra, người cha vào rừng tìm đoạn trúc chừng một gang tay mang về chạm khắc, gọt tía thành ống đựng thuốc bột. Sau đó, người mẹ buộc thêm vào chiếc ống này một chùm lục lạc nhỏ xíu, những chuỗi cườm và chùm sợi chỉ làm từ cây gai vreang xe lại rồi đem nhuộm màu để gắn vào phần chui. Với người phụ nữ Ca Dong, chiếc ống này không chỉ là vật dùng ăn trâu, ăn thuốc mà còn là món trang sức. Vào dịp lễ hội, các cô gái Ca Dong thường đeo nó trên eo hông kèm theo những chiếc vòng cổ, vòng tay. Đây còn là kỷ vật thiêng liêng nhất của người con gái, cả khi người đó trở thành người phụ nữ già nua sau này.

Ống thuốc bột, khay trâu là những vật dụng liên quan đến các thủ tục, nghi lễ cưới xin của người Ca Dong. Lễ vật nhà trai mang đến nhà gái gồm có 2 vòng đồng đeo tay, 2 vòng bạc hoặc nhuộm đeo cổ, 2 ống đựng bột thuốc lá, chiêng, ché, một bó trâu, một buồng cau... Nhà gái chuẩn bị 2 vòng cườm đeo tay, rượu cần, khay đựng trâu cau và các món ẩm thực khác để chiêu đãi họ hàng. Sau khi được nhà gái mời vào nhà, đàn ông trai trình lễ vật để ông chủ hôn cúng thần linh và trao tặng lễ vật. Đầu tiên, chủ lễ đeo vòng tay, vòng cổ, xâu cườm cho cô dâu, sau đó trao ống đựng thuốc bột, hai miếng trâu cho cô dâu và chú rể. Cách trao của ông chủ hôn rất trang trọng, ông ta bắt chéo tay để trao từng miếng trâu, ống thuốc bột cho cô dâu, chú rể. Người trao và người nhận đều thực hiện lễ nghi một cách trang nghiêm, đánh dấu thời khắc nên vợ nên chồng.

Tục ăn trâu, ăn thuốc là tập quán ẩm thực lâu đời của dân tộc Ca Dong. Nó thể hiện nét độc đáo trong giao tiếp, ứng xử cộng đồng của tộc người, như cách nói của người Kinh: “Miếng trâu là đầu câu chuyện”. Khay trâu, ống thuốc là sự sáng tạo vật dụng sinh hoạt, văn hóa ẩm thực, chứa đựng nét thẩm mỹ và mang ý nghĩa, biểu tượng của sự chia sẻ, tình thân, kết nối cộng đồng của những chủ nhân vùng đất “Cao sơn ngọc quế”.

T.V

Của sổ Tri thức

Những lưỡi gươm làm nên huyền thoại

* Chuyên mục Của sổ Tri thức trên Báo Đà Nẵng cuối tuần trước đây có nói về thành ngữ “Lưỡi gươm của Damocles”. Xin cho hỏi, ngoài lưỡi gươm của Damocles, còn có những lưỡi gươm nào làm nên huyền thoại trên thế giới? (Trần Mỹ Hồng, Thanh Khê, Đà Nẵng).

- Ngoài lưỡi gươm của Damocles, còn có ít nhất 10 lưỡi gươm làm nên huyền thoại trong lịch sử nhân loại.

Các thanh gươm có nguồn từ phương Tây gồm: Excalibur, xuất hiện như một thanh kiếm kỳ lạ chìm sâu trong tầng đá, chỉ có vua Arthur mới có thể rút ra được. Durandal, thanh kiếm huyền bí được gắn vào vách đá trên nhà thờ nhỏ Notre Dame ở Rocamadour, Pháp. Joyeuse - thanh kiếm huyền thoại của vua Charlemagne, có khả năng thay đổi màu sắc 30 lần mỗi ngày, phản chiếu ánh sáng như ánh mặt trời,...

Ở phương Đông, kỳ bí nhất là các thanh kiếm của Nhật Bản. Kusanagi, thanh kiếm nổi tiếng là một trong Tam Chủng Thần Khí của Nhật Bản, là biểu tượng của hoàng gia Nhật Bản (Imperial Regalia), đồng thời là biểu tượng của Nữ thần Mặt trời Amaterasu, đại diện cho quyền lực thiêng liêng và được sử dụng để cai trị thần dân của hoàng gia Nhật Bản. Thanh kiếm này hiện đang được bảo quản tại ngôi đền Atsuta thuộc tỉnh Nagano, nhưng thông tin về sự tồn tại của nó không được công bố trong suốt nhiều thế kỷ qua.

Muramasa là một thanh kiếm bị nguyền rủa, tạo ra bởi học trò của nghệ nhân rèn kiếm nổi tiếng Okazaki Goronyudo Masamune. Truyền thuyết kể rằng nguyên nhân của sức mạnh đen tối của Muramasa xuất phát từ tâm hồn bất chính và việc bị từ chối bí quyết rèn kiếm của Masamune. Masamune đã tức giận và chặt đứt cổ tay của học trò khi anh ấy đánh cắp bí quyết. Học trò rời đi với quyết tâm đánh bại thanh kiếm do thầy rèn. Tâm ma và oán giận của học trò này đã nhập vào thanh kiếm, biến Muramasa thành một biểu tượng xấu xa.

Muramasa, một trong những thanh kiếm tinh xảo được sử dụng trong chiến trận ở Nhật Bản.

Ảnh: ST

Trong thời kỳ chiến quốc, Nhật Bản có nhu cầu kiếm rất lớn và Muramasa là một trong những thanh kiếm tinh xảo được sử dụng trong chiến trận. Tuy nhiên, vì sắc bén và độc đáo, Muramasa bị gọi là “tà kiếm”, “yêu kiếm”, và bị kỳ thị, tạo nên nỗi ám ảnh trong tâm trí nhiều người.

Một nét độc đáo nữa của xứ sở Mặt trời mọc là thanh kiếm Bảy nhánh, một thanh kiếm huyền bí được phát hiện trong ngôi đền Isonokami ở Nhật Bản vào năm 1945. Điều làm nên điều đặc biệt cho thanh kiếm này chính là sáu nhánh phân chia từ cả hai mặt (mũi kiếm được xem xét là nhánh thứ bảy). Dưới thanh kiếm, có dòng chữ mờ nhạt, có vẻ như đây là một món quà được vua Triều Tiên gửi đến vua Nhật Bản. Thanh kiếm này có thể là thanh kiếm bảy nhánh của Hoàng hậu Jingū, một nhân vật trong thần thoại Nhật Bản, mặc dù thông tin này vẫn đang gây tranh cãi trong lịch sử Nhật Bản.

Đất nước Trung Hoa nổi tiếng với thanh kiếm của Việt vương Câu Tiễn - Goujian. Khi nhắc đến thanh kiếm này, ai đã xem bộ phim Việt Vương Câu Tiễn sẽ không thể quên. Năm 1965, người ta phát hiện một thanh kiếm trong một ngôi mộ ẩm ướt ở Trung Quốc. Theo các nhà sử học, thanh kiếm này có tới 2.000 năm tuổi, nhưng không một vết hoen gỉ nào. Thông qua nghiên cứu và khảo cổ về các ký tự trên thanh kiếm, đây được xác nhận là kiếm của Việt vương Câu Tiễn, lưỡi kiếm huyền thoại đã xuất hiện trong “Việt tuyệt thư”. Người luyện kim Việt Nam đã kết hợp thành công hợp chất không gỉ vào lưỡi kiếm, điều độc đáo! Bảo vệ bằng chất kháng gỉ và độ kín của bao kiếm đã giúp thanh kiếm giữ nguyên vẹn suốt hai thế kỷ qua.

ĐNCT

thơ

VI THUY LINH

Vũ điệu sông Hàn

Từ Trà Kiệu, Mỹ Sơn, từ các đền tháp dọc miền Trung
Từ Bảo tàng Chăm Đà Nẵng
Ngàn vũ nữ bước ra từ đất đá nghìn năm
Uyển chuyển tinh tế Apsara
Một bảy tiên trần thế

Vạn bàn tay
Đã làm nên sáu cây cầu bắc qua sông Hàn
Đà Nẵng pháo hoa - Đà Nẵng có Mỹ Khê - Đà Nẵng mỹ lệ
về đêm
Là điểm hẹn mùa Xuân 2025 đôi ta đến
Ngũ Hành Sơn đón tay thơ
Mặt trời cời mây trên đường Lưu Quang Vũ
Sao cuồng nổi yêu say khi biển đẹp nhường này

Gió từng đàn vuốt ve tóc từng đàn
Phong cầm thiên nhiên át ồn ã buổi chiều men là lướt
Giai nhân Thanh Thủy và sóng ngời xanh
Những hàng cây thiên thai nhũ sáng ấp ánh

Từ Tourane qua Faifoo
Đà Nẵng sang Hội An hay đi đâu cũng sẽ qua "Hoài phố"
Trên tầng 22 Grand Mercure - khu Bán đảo xanh phường
Hòa Cường Bắc

Một lần nữa em cùng anh hôn trao nguyện ước
Chợt đồng loạt cây cầu như uốn lượn
Cả thành phố chào đón những duyên ương

Và bất chợt cả dòng sông cũng dật diu sóng yêu
Trong mùa Xuân lạ kỳ thứ nhất!

V.T.L

VẠN LỘC

Thành phố mùa xuân

(Kỷ niệm 50 năm ngày Giải phóng thành phố Đà Nẵng
(29-3-1975 - 29-3-2025))

Mới đó đã nửa trăm năm
Tôi về thăm những thăng trầm phố xưa
Sông Hàn vẫn nắng, vẫn mưa
Sóng xanh vẫn biếc mỗi mùa xuân sang

Muốn làm cơn gió lang thang
Ruổi rong theo nắng mai vàng tôi đi
Thăm thành phố trẻ diệu kỳ
Đêm Bà Nà ngắm những vì sao xanh

Hải Vân vẫn thác vẫn gành
Uốn ngực vạm vỡ lũy thành chắn che
Liên Chiểu ban mai tôi về
Ao sen vẫn ngát trưa hè hồn tôi

Thanh Khê suối xanh bồi hồi
Còn nghe biển hát những lời yêu thương
Thênh thang ơi những con đường
Hải Châu rực rỡ ánh phương mai hồng

Bao cây cầu mới qua sông
Nối xưa nay với tây đông đôi bờ
Sớm Sơn Trà đỉnh sương mờ
An nhiên được đánh ván cờ thần tiên

Trời chiều Ngũ Hành Sơn nghiêng
Ngắm năm ngọn núi đang thiền dưới mây
Về Hòa Vang chén rượu cay
Hương nồng quá vãng còn bay nghìn trùng

Cầm Lẻ cuối sông Thu Bồn
Cùng Hàn Giang sóng chung nguồn rừng rừng
Thành phố năm mươi mùa xuân
Xin làm ngọn gió băng khuâng quê nhà

V.L

Tháng Chạp thơm mùi lá

TRẦN HUYỀN TRANG

Mùi của tàu lá chuối mới
rọc, trải ra sân phơi trong
gió Tết liu riu, mấy mươi
mùa Tết tưởng đã phai, ai ngờ
lại vẫn còn nguyên vẹn, nồng nàn
khi từng mảnh ký ức Tết xưa được
lật trở.

Tháng cuối cùng của năm luôn
chất chồng bao việc khiến người
ta cuống cuống chọn rộn hân lên.
Nhưng đó cũng là khoảng thời
gian giúp mình biết trân quý từng
khoảnh khắc. Dẫu có vội vàng, tất
bật, muôn vàn lo toan, ai nấy cũng
đều cố gắng thật chu toàn.

Những năm gần đây, cứ mỗi độ
tháng Chạp về, lòng tôi luôn xao
động bởi nỗi nhớ từ những Chạp xa.
Có những tháng Chạp chỉ còn trong
ký ức. Mỗi độ gió Tết về, thủ ký ức
đầy mùi vị của những yêu thương
ngày cũ trở lại, nắn nắn như không
muốn rời đi. Hay là do lòng mình
cứ mãi mong náu giữ được chút gì
tươi đẹp nhất, vốn đã dần phai pha
theo tháng năm?

Hồi còn ở nhà cũ giáp sông, ba tôi
cơi một mảnh ruộng lên cao thành
vườn, trồng chuối sứ, chuối chà bột,
chuối già, chuối chua...

Vườn giáp sông, nước lớn ròng ra
vô từng chớp, đất nhờ vậy mà màu
mỡ phì nhiêu. Chuối cây nào cây
nấy cứ lớn nhanh, để con lũ lượt.
Vườn chuối của ba thành cái vựa
chuối cho cả xóm. Ba không bán,
chỉ dành những nải ả lớn nhất, có
khi đang chín bói vàng ươm trên cây
đem biếu tặng những hàng xóm thân
cận. Tháng Chạp, ai cần lá chuối gói
bánh tét cứ chạy qua ới ba một tiếng
rồi tự nhiên lấy dao mà rọc. Cái mùi
nhựa lá chuối nó vừa nồng vừa thơm,
nhưng đã dính vô quần áo chỉ có nước
khóc ròng, không thứ hóa chất nào
tẩy được. Tháng Chạp, nhìn quanh

Minh họa: HOÀNG ĐĂNG

quất trong xóm thấy toàn lá chuối
trải đầy trước sân, ké trên giàn muối,
trên lu nước, trên mái nhà... Cọng
tàu chuối khô tước nhỏ, phơi héo, khi
nào gói bánh thì nhúng vô nước cho
sợi dây dẻo lại rồi gói, buộc chặt. Tôi
nhớ cái dáng ngồi chụm củi nấu bánh
của má, nhớ cái đoạn miệng ba cắn
một đầu cọng dây chuối, quần phần
dây còn lại quanh đòn bánh, siết chặt
để cắt khoanh bánh, tròn tru, sạch
sẽ, khoanh nào cũng đều tăm tắp.
Tôi thích nhất lúc ba mở nắp nồi
khi bánh chín. Từng cặp bánh được
vớt lên trong đám khói nghi ngút.
Mùi lá chuối luộc bùng lên thơm cả
khoảng sân. Những đòn bánh tét
được máng từng cặp đối xứng trên
cây sào dài vắt ngang chái bếp cho
ráo nước. Chái bếp mấy ngày đó ướp
đầy mùi lá chuối, dịu dịu như mùi
hoa nhài, lại say say như mùi cơm
rượu, lạ lùng.

Hồi còn khốn khó, má chỉ gói bánh
tét với thịt mỡ, mà phần nhiều là mỡ,
chứ làm gì có trứng muối, hạt điều,
thịt nguội... xa xỉ như bây giờ. Vậy
mà trong tâm tưởng trẻ thơ, miếng
bánh của má, cũng như bàn tay lau lá
chuối của ba là những gì ngon nhất,
đẹp nhất còn đọng lại trong tôi. Má
gói bánh chắc tay, đòn nào chắc nịch
đòn đó. Bánh vớt ra để ráo hai đầu
không bao giờ bị rỉ nước. Vậy nên
bánh để bên ngoài cả chục ngày vẫn

không hề hư hao. Giò, bánh chợ mua
về cũng chưa kịp ăn đã nghe chua.
Bánh siêu thị hút chân không bỏ tủ
lạnh mang ra có cái sượng cứng ăn
không nổi. May thay, nơi tôi ở vẫn
còn những lò gói bánh tét bánh chưng
truyền thống. Chủ lò tuổi đã thất thập
lại hy. Nhìn đôi bàn tay gân guốc
chăm chút từng miếng lá lót bánh,
chợt thường trào nước mắt! Người ta
đâu chỉ giữ nghề để giữ miếng cơm
manh áo cho mình. Người ta còn
chăm chút cả những hoài niệm đẹp
đẽ mà chỉ những người đã U40, U50
mới may mắn có được. Đầu đó vẫn
còn những đôi tay giữ hồn cho Tết.

Tết sẽ thiếu vắng mất phần hồn
nếu không nhờ những thứ mùi đầy
hoài niệm của tháng Chạp. Những
ngày tháng Chạp mới thật là Tết, bởi
những điều rộn ràng và yêu thương
quá đời. Con cái xa quê cũng tranh
thủ về những ngày cuối cùng của
năm, để được ăn bữa cơm chiều 30,
để được nhón vài tép kiệu thơm nồng,
miếng thịt kho sớ sớ, hay khoanh
bánh tét miếng bánh chưng cho ấm
lòng. Đầu đó có những người còn
tranh thủ về từ tận hôm rằm tháng
Chạp, kịp lật lá mai phụ ba má, chờ
một mùa mai nở vàng trước ngõ...

Tôi thương Tết từ những ngày tháng
Chạp thơm mùi lá. Niềm vui Tết
cũng từ những điều giản dị đó mà ra!
T.H.T

Cuộc sống
qua ảnh

Dịp cuối năm, làng Thanh Tiên (phường
Dương Nỗ, quận Thuận Hóa, thành phố
Huế) lại rộn ràng với những bông hoa giấy
truyền thống đầy sắc màu. Mỗi bông hoa
không chỉ mang vẻ đẹp rực rỡ mà còn gửi
gắm những lời chúc bình an cho năm mới.
Đến đây, du khách không chỉ được chiêm
ngưỡng nét đẹp của một làng quê xứ Huế
bình dị, nên thơ 300 năm tuổi mà còn được
khám phá nghề làm hoa giấy lâu đời ở bờ
nam sông Hương.

Đà Nẵng cuối tuần gửi đến quý độc giả
những hình ảnh về hoa giấy Thanh Tiên
qua góc máy của tác giả Xuân Đạt, thành
phố Huế.

Hãy gửi cho chúng tôi những tác phẩm
mà các bạn yêu thích.
Địa chỉ: maichimai2611@gmail.com

Sắc thắm hoa giấy Thanh Tiên

Hoa giấy mang triết lý Nho học thiêng liêng của phương Đông: Tam
Ngũ thường tượng trưng cho Nhân - Lễ - Nghĩa - Trí - Tín.

ĐỌC sách

Khoảng trời của ký ức...

TRẦN VIỆT NGỌC

Bắt rễ sâu vào cội nguồn ký ức để sáng tạo, những thao thức một thời cứ thế đi vào thơ như hơi thở tự nhiên, chân thành và dễ khơi gợi đồng cảm. Ý thức sâu sắc điều đó, nhà thơ Bình Nguyên Trang đem đến cho độc giả nhiều thế hệ những rung động sâu sắc trong tâm hồn. Thế giới thơ của chị không có vùng biên, mà luôn là những kết cấu tâm hồn vẫy gọi con người thao thức. Tập thơ “Bài hát ngày trở về” (NXB Văn học, 2024) giúp chị thổ lộ nỗi niềm đó tới những người yêu quý văn chương.

Là nhà thơ thuộc thế hệ 7X, Bình Nguyên Trang sinh ra và lớn lên ở Nam Định, hiện chị đang công tác tại Báo Nhân dân. Tên tuổi và những sáng tác của chị gắn liền với ký ức của những thế hệ 7X, 8X. Trong hành trình văn chương, nhà thơ đã có hơn mười đầu sách ra đời và nhiều giải thưởng văn chương uy tín. “Bài hát ngày trở về” với 45 bài thơ, chuyên chở trọn vẹn trong đó những ý niệm thiện lành và chân thành của một người phụ nữ làm thơ giàu vốn sống.

Không gian thơ gần gũi mở ra

Mỗi chủ thể thơ luôn sống trong một không gian riêng tư nhất định và điều cốt yếu là chính trong sự riêng tư ấy, nhà thơ có thể nói hộ được những tiếng lòng chung của nhiều người. “Bài hát ngày trở về” chính là sự tạo hợp của nhiều yếu tố tạo nên không gian thơ của Bình Nguyên Trang. Người đọc cứ thế thâm nhập, hình dung, “thức dậy các giác quan” và rồi được đắm chìm trong thế giới thơ đầy màu sắc của không gian đồng bằng Bắc Bộ. Nơi có màu hoa gạo tháng Ba chói đỏ chân trời, hồ vôi phơi mình, mưa phùn, triển đê xanh, cánh đồng, dòng sông, những bóng đỏ trầm lặng... Những thi ảnh ấy trong thế giới ấy cứ xuất hiện xuyên suốt trong tập thơ, tạo nên dấu hiệu riêng có, một phẩm chất nghệ thuật, một mật ngữ đầy gợi mở cho nỗi nhớ ngược về: “Này con đò bến vắng xa xôi/ Này bãi sông nông nông mùi đất/ Này dải đê thân quen mùi cỏ mật/ Này cánh đồng xanh muốt thuộc về tôi”. Và rồi,

những ưu tư tuổi hoa niên của chị bên gia đình, quê hương, bạn bè,...; những dòng cảm xúc tuổi nguồn, những thao thức về ngày mai cứ thế trải dài nhưng hết sức lắng đọng trong toàn bộ thi phẩm.

Hình tượng mẹ và chiều sâu triết lý

Từ không gian ấy, đọc thi tập người đọc sẽ hình dung rõ nét và hiểu sâu sắc hơn một hình tượng thơ mà tác giả đã bằng tất cả lòng kính yêu và sự biết ơn của mình để kiến tạo. Mẹ trở đi trở lại cùng màu hoa gạo đỏ tháng Ba. Mẹ chính là khởi nguồn thăm sâu cho sáng tác. Những câu thơ giản dị nhưng có độ gợi khơi và ẩn chứa sâu đậm của xúc cảm, sự tinh nhạy của ý nghĩ. Hình tượng mẹ trong tập thơ ám gợi, tạo nên những thao thức sâu trong tâm hồn người đọc, khiến người đọc phản tỉnh và nhận ra những thông điệp tâm hồn mang tính bản chất khi nghĩ về mẹ. Lời tự thức chân thành đi ra từ tấm lòng của người con rời quê lên phố đã chạm vào tâm khảm người đọc: “Con đi không làm quan/ Con về không mũ áo/ Con mãi là sơ sinh/ Trong vòng tay của mẹ...”. Nhân vật trữ tình cứ mãi mãi trần trở, những phút giây im lặng ăn năn đầy nhân văn: “Không thể về để khóc dưới bàn chân/ Để hôn bàn chân đã mệt mỏi của mẹ”. Mẹ hiện lên đầy sống động với những vẻ đẹp của đức hy sinh, sự bao dung đến cùng. Hình tượng ấy và chiều sâu triết lý giản dị mà sâu xa, gần gũi mà cao cả, chạm vào xúc cảm và sự đồng điệu của người đọc.

Cảm thức mùa và thời gian

Lắng đọng cùng thi tập, người đọc sẽ hiểu rõ hơn về sự nhạy cảm và sớm chững chạc của hồn thơ Bình Nguyên Trang. Nhà thơ có nhãn quan tinh tường, bởi thế mà vẻ đẹp mùa và cảm thức thời gian được thể hiện rõ. Tác giả phải là người tha thiết nhất nhiều lắm với mùa xuân nên mới tạo ra điểm nhấn trong thế giới thi ảnh của mình chính là hoa gạo. Sắc đỏ ấy được nhà thơ chưng cất với những nỗi niềm, những trạng thái khác nhau, nhưng đến cùng đều đi tới việc thể hiện được sự thâm nồng của đời sống nội tâm, sự thao thức với giá trị và vẻ đẹp của quê hương. “Có thể đó là câu chuyện dài/ Âm ảnh tôi mùa bụi và hoa gạo.../ Trái tim tôi màu hoa gạo rất hồng/ Đáp nhọc nhằn tháng Ba mùa đối khổ...”. Là nhà thơ của ký ức, của hoài niệm xa vắng, bởi vậy mà cảm thức về mùa hè, mùa thi, cũng đậm rõ trong thi tập của chị. Chủ thể thơ như chậm rãi lại sau tất cả mọi ồn ã của đời sống để chưng lấy tiếng nói nội tâm của chính mình: “Ve lột xác mỗi mùa và day dứt thêm/ Treo âm thanh vào nỗi buồn thiếu nữ/ Loài hoa đỏ có

đây thêm mắt lửa/ Em ngày mai rồi sẽ khác ngày xưa”. Mùa thu trong thơ chị ở tập thơ đầy hoài niệm này cũng hiện lên và khơi gợi những rung cảm đặc biệt: “Con nước ngàn năm đập nhịp với đây/ Con lênh đênh giữa hai bờ cha mẹ/ Rồi mùa thu đi qua, mùa thu lặng lẽ/ Thả nỗi niềm riêng lên gió mây”...

Sự nhạy cảm đó với mùa, với thời gian đã khiến chủ thể thơ trở dậy khao khát mãnh liệt. Nhà thơ muốn gom lại tất cả những gì mà mình đã từng được sống, từng được gắn bó để thể hiện một cách sống động trong tác phẩm. Nơi chiều sâu của cảm thức ấy, người đọc sẽ được cảm nhận và gặp gỡ lại những ký ức của mình nơi những miền thao thức. Những kỷ niệm hiện lên bằng sắc màu của mỗi loài hoa, dẹt thảm như một cánh đồng trong tâm tưởng mà chính là tiếng gọi của nỗi buồn, ánh sáng của nỗi buồn sẽ dẫn lối độc giả. Mà phải nhờ đến những nỗi buồn nhẹ nhàng ấy thơ chị mới có thể níu lại lâu hơn trong lòng người đọc: “Mùa xuân ơi/ Người gieo hạt mầm trên cánh đồng kỷ niệm/ Tháng Ba sương khói như lòng/ Tôi thả tình tôi trên một dòng sông...”. Người đọc cũng có thể gọi ra được những dự cảm, âu lo, trần trở và lấp lửng: “Tháng Ba đàn bầu buông giọt có giọt không/ Cả giọt nhỏ giọt thương, giọt âm thầm nước mắt/ Đỏ nhói màu hoa nhắc những điều còn mất/ Chị đi rồi bỏ lại chiếc đò không”. Nỗi niềm ấy chính là một phẩm tính trong thơ nữ lâu nay, và rồi điều làm nên khí chất của người thơ ấy chính là ánh mắt luôn nhìn về ngày mai thăm trầm trong thơ của chị...

Có lẽ, chính những nguồn cơn đó mà khi đọc “Bài hát ngày trở về”, một cách tự nhiên độc giả sẽ tự nguyện dẫn thân mình vào những cuộc đối thoại tâm hồn. Đây chỉ mỗi thế hệ 7X, 8X; người đọc hôm nay nếu biết cách kết nối chính mình với thi tập bằng những rung ngân thành thực thì chắc hẳn sẽ được lắng sâu vào những câu chuyện thi vị với quá khứ, với thanh xuân tươi đẹp đã qua, với mẹ cha và nguồn cội.

T.V.N

Thanh Tiên

Trang trí tượng trưng cho Quân - Sư - Phụ,

Hoa giấy Thanh Tiên luôn thu hút người mua bởi sự khéo tay của người thợ và vẻ đẹp của hoa.

Mỗi bông hoa không chỉ mang vẻ đẹp rực rỡ mà còn gửi gắm những lời chúc phúc lộc, bình an cho năm mới.

Người dân nơi đây tự hào về nghề truyền thống của ông cha truyền lại.

Du khách hào hứng ghi lại vẻ đẹp của cây hoa giấy...

Du khách ngắm nhìn, tạo dáng bên những bông hoa giấy tinh tế.

Truyện ngắn

Nắng xuân

NGUYỄN THỊ NHƯ HIỀN

Những ngày giáp Tết cái lạnh vẫn theo gió sượt qua mang tai. Huy khoác ba lô, đi bộ ngang qua cánh đồng làng về nhà nội ăn Tết sớm. Cây bàng cổ thụ giữa đồng vẫn đứng im lìm như những ngày Huy còn nhỏ. Gió đã thổi hết lá đỏ xuống đất, trên những nhánh cây gầy guộc đã nhu nhú vài mầm non màu xanh pha tím e ấp. Bao nhiêu mùa bão qua làng vẫn không xô ngã được gốc cây có bộ rễ ăn sâu vào cánh đồng làng. Đất trời đã râm ran Tết mà trên đồng vẫn nhấp nhô dáng người. Mạ xanh non mượt như nhung. Vài người vác cuốc đi thăm ruộng, đắp lại lỗ mội, tranh thủ rải phân. Cái nếp của người quanh năm gắn bó với ruộng đồng là thế, phải làm xong hết mới yên tâm “lên bờ” ăn Tết.

Từ hồi Huy còn bé tí, khi tờ lịch chuyển sang tháng Chạp là bà nội lại bắt đầu đồ lửa rang nếp, rang đậu. Rồi nội sẽ đổ vào cái bao, cột chặt sau yên xe đạp sai Huy chở đi xay bột. Nội làm bánh thuẫn, bánh nổ, bánh tổ. Rồi nội làm bánh in gói trong mấy miếng giấy gương đủ màu xanh đỏ vàng tím để bỏ mồi cho người ta. Những cái bánh từ bàn tay nhăn nheo của nội làm ra ai cũng mê. Cắn miếng bánh ngọt thơm, người ta gật gù ăn rất khác so với mấy loại bánh bán ngoài chợ.

Hễ cứ thấy ngoại sửa soạn cho mùa bánh Tết là Huy lại thở dài. Huy rầu rĩ lắm khi nội sai cạo đường táng, gọt gừng, hay ngồi nhận mớ bột nội đã nhào sẵn vào mấy cái khuôn để phụ nội làm bánh in. Nhưng rồi cái rầu qua nhanh khi Huy là đứa sở hữu giấy gương sớm nhất lớp. Những giờ ra chơi, tụi bạn lé mắt khi Huy lôi bộ sưu tập từ trong cặp ra. Đưa miếng giấy gương lên mắt, màu trời màu nắng lập tức chuyển thành màu đỏ, màu xanh, màu hồng lạ lắm. Đất trời này là của mình, muốn màu gì cũng được. Tụi bạn xin nhòm ké, bởi phải qua Tết tụi nó mới có giấy gương. Nhờ nội mà Huy nghiêm nhiên trở thành đứa giàu nứt lóp.

Nhìn ngọn khói chiều lớn vờn trên mái nhà nội từ đằng xa, Huy nhanh chân bước. Chắc nội sẽ bắt ngờ lắm vì mọi năm phải 29, 30 Tết Huy mới về. Đang nhanh chân thì chợt có tiếng gọi, Huy quay lại thấy thím Thà đang lúi húi ở mấy luống rau non mưng. Tay thím thoăn thoắt nhổ cái rồi bó lại bằng cộng lá chuối, vẫn không ngời tay thím nói: “Năm ni Huy về ăn Tết sớm hì”. Thím ngoác Huy lại gần, đôi bàn tay dính đầy bùn đất lấy cho Huy mớ cải, vài cây xà lách bảo mang về ăn. Thím nói năm nay không mưa

Minh họa: HOÀNG ĐẶNG

dầm dề, rau nhà ai cũng xanh tốt. Tết ni tha hồ có rau ngon cuốn bánh tráng thịt heo.

Hồi xưa lúc xưa lơ Huy đã thấy thím suốt ngày loay hoay với đám đất này. Hết đậu phụng tới khoai lang, cà tím. Gần tới Tết, thím lên luống gieo cải, tần ô, hành ngò. Trời lạnh ngắt, đưa đôi tay lên hà hơi không bớt lạnh mà Huy vẫn thấy thím lui cui ngoài đồng. Người trong xóm khen thím mát tay, trồng rau mà luống nào luống này vun y mầm xoi. Thím cười, tại thím chăm chút kỹ chứ có mát tay gì đâu. Khi Huy chào thím về thì thím nói với theo “Bé Yên về khi sáng rồi đó. Biết bây về sớm nó mừng dữ lắm”.

Từ nhà nội, men theo mấy hàng chè tàu là tới nhà Yên. Yên nhỏ hơn Huy một tuổi nhưng chưa khi nào Yên gọi Huy là anh. Lý lẽ của Yên là nếu tính theo tháng Huy chỉ hơn Yên đúng ba tháng. Ba tháng ngắn ngủn, sao gọi là anh được? Hồi nhỏ, những ngày tháng Chạp, Yên hay sang nhà coi bà nội làm bánh, rồi phụ nội cạo đường, rang nếp. Thấy Yên, Huy mừng dữ lắm vì đôi bàn tay lóng ngóng của Huy cạo đường táng đã mỗi rã rồi. Yên say mê ngồi nghe bà nội kể những chuyện xưa lúc lơ cả ngày mà không biết chán.

“Con bé Yên coi vậy mà gan”. Bà nội bồm bẻm nhai trầu kể có bữa chàng vạng thấy Yên còn đi ngoài đồng, ngang qua cây bàng cổ thụ. Trong làng này, có đứa con nít nào mà không biết cây bàng ấy có ma. Có lần Huy hỏi Yên không sợ ma hả? Yên cười để lộ lúm đồng tiền. Sợ chi, ma cũng là người làng mình cả thôi!

Huy lấy làm lạ nhưng ngấm ra cũng đúng. Mừng một năm nào

Huy cũng theo nội ra ngoài khu mà thấp hương. Nội không chỉ thấp hương cho ông nội, người trong họ hàng mà còn thấp cho những năm mộ xung quanh. Ngày đầu năm, hầu như nhà nào cũng đi thấp hương giống nội. Có vài ngôi mộ Huy biết, còn lại thì không. Mùi nhang ấm cúng loang cả khu mà xanh rì cỏ. Nội cũng nói như Yên, lạ quen gì thì cũng là người làng mình cả, giờ họ bình yên nằm dưới đất và vĩnh viễn thuộc về làng.

Nội thường tặc lười, Yên còn nhỏ mà suy nghĩ già dặn, chắc do hoàn cảnh. Ý của nội là chuyện thím Thà sinh Yên mà không có ba. Thím cực dữ lắm, phải quần quật ngoài ruộng, ngoài đồng từ sáng sớm tới tối mịt. Những buổi chàng vạng Yên hay ra đồng phụ má đem rau về để sáng mai thím mang ra chợ sớm. Nhà Huy cũng neo người, quanh năm suốt tháng chỉ có Huy ở nhà với nội. Ba má Huy ra Đà Nẵng làm công nhân, sát Tết mới về.

Yên hít hà mùi nếp rang nói chưa năm nào nhà Yên làm bánh cả. Nội gật đầu, má bây trồng rau bán Tết, cực thí mớ thì thời gian đâu ra mà làm bánh. Yên khéo tay lắm, từng chiếc bánh Yên làm vuông vức, sắc cạnh chứ không sứt mẻ, thiếu góc vì nhận bột vào khuôn không chặt như của Huy. Yên học nội gói bánh in trong những miếng giấy gương hình vuông đẹp đẽ. Khi nội ngồi canh lửa cho nổi bánh tổ, Yên cũng ngồi bên. Nội nói bánh tổ nấu kỹ để được rất lâu. Ra Giêng, trên bánh sẽ có một lớp mốc. Nhưng không sao, chỉ cần gọt bỏ lớp bánh hư, đem chiên lên là có ngay miếng bánh tổ chiên

vàng ruộm. Bánh tổ mà kẹp thêm miếng bánh tráng giòn nữa thì còn chi bằng. Yên nghe nội nói chép miệng thêm. Nội cười, học nghề của nội, mai mốt làm dâu nhà nội thì hay quá. Huy lúc đó đang trên nhà, nghe câu đó mặt Huy đỏ bừng may mà Yên ở dưới bếp không nhìn thấy.

Hồi đó hễ cứ tới ba mươi Tết, nội bỏ vào cái giỏ đi chợ mớ bánh, thêm mấy đòn bánh tét, ổ bánh tổ sai Huy mang sang nhà thím Thà thấp hương cho ông bà. Huy biết, kiểu gì buổi chiều thím cũng lại tạt qua nhà nội để lên bàn gói trà xanh Mai Hạc và một mớ rau xà lách, rau cải biếu nội cuốn bánh tráng. Có năm, thím còn biếu nội một nhánh mai nhiều búp đẹp mê hồn từ cây mai trước sân nhà thím. Hồi đó người làng có thú chưng cành mai trong độc bình chứ không phải chơi mai nguyên cây như bây giờ. Cành mai của thím chưng ngay bàn, nội dặn Huy nước chưng phải là nước sạch mai mới lâu tàn. Ba ngày Tết, những cánh mai vàng rụng trên bàn thơm phức, nội cứ để nguyên mà không dọn đi.

Huy lớn lên, đếm tuổi mình bằng những cái Tết bên nội. Tháng Chạp cộc cạch đạp xe chở mớ đậu, mớ nếp đã rang đem đi xay. Rồi Mừng một theo chân nội đi thấp nhang ngoài khu mà. Thời gian cứ lao vùn vụt như mỗi lần Huy đưa miếng giấy gương đủ sắc màu lên mắt. Rồi Huy xa nội lên phố học đại học, ra trường đi làm, có khi cả năm mới tạt về nhà. Còn cô bé Yên ngày nào cũng đã thành người con gái xinh đẹp. Nội nói trong làng cũng vài đám ước lời nhưng con bé không ưng.

Đi xe về mệt, tối đó Huy nằm

ngủ say, đến khi nắng rọi vào tận giường Huy mới thức giấc. Ngồi dậy xỏ dép, Huy nghe tiếng cười nói giòn tan vang lên dưới bếp. Bà nội tóc bạc như cước, tay run run trộn bột với đường táng cao. Mùi thơm của bột nếp thơm lừng. Huy hít hà, vẫn y xì mùi của năm tháng cũ. Một cô gái đang ngồi bên nội cười nói rôm rả. Bất chợt cô ngước lên chạm mắt Huy, cái lúm đồng tiền đỏ lựng.

Huy ngồi xuống bên cạnh nội, đưa tay lấy một cái khuôn bánh in bằng gỗ đã nhẵn thín theo năm tháng rồi nhận bột vào. Khác với ngày xưa bây giờ trong làng chỉ còn vài người làm bánh Tết. Ngồi chợ quê ở Huy tháng Chạp về ngập trong bánh mứt đóng bao xanh đỏ dán nhãn tiếng Tây tiếng Tàu đủ cả. Huy từng để nghị ra chợ mua bánh lúc thấy tấm lưng của nội cong xuống khi ngồi rang nếp bên ánh lửa bập bùng. Huy nói nội còn làm bánh chỉ cho cực, giờ muốn ăn bánh gì cũng có, muốn loại ngày xưa gói trong giấy gương cũng có luôn. Nội cười móm mém, phải làm chứ! Làm bánh đầu phải chỉ để ăn ba miếng cho vui, làm ít thấp hương cho ông bà. Rồi nội nhìn xa xăm, người quê mình Tết không có bánh in, cái bánh nổ thì còn chi Tết nữa! Nội làm để giữ lại chút hương vị Tết ngày xưa. Nội đưa tay đâm thùm thụp bảo cái lưng đau quá chứ không nội còn quấy bột làm bánh tổ, qua Tết cho bảy mang lên phố chiên ăn. Nội vẫn nhớ Huy ghiền món bánh tổ cắt mỏng rồi kẹp miếng bánh tráng chiên lên. Yên này giờ im lặng nghe nội nói vậy liền bảo để con làm cho nội, chỉ chứ bánh tổ con biết làm! Nội quay qua nhìn Yên, mắt hấp háy vui.

Huy nghe Yên nói quay qua đùa “tưởng cô bé lên phố rồi quên hết trơn rồi chứ”. Yên lườm Huy một cái “nay em lớn, hết cô bé rồi nha. Gì chứ bí kíp làm bánh nội truyền cho em hết rồi. Mà còn nữa, xúu rảnh anh chờ em đi mua giấy gương nhé. Về bọc mấy cái bánh in lại cho đẹp để ban thờ ông bà”. Huy vừa gật đầu vừa nhìn đôi má ửng hồng của cô gái hàng xóm. Thật lạ, bao nhiêu năm lớn lên cùng nhau, sao mùa xuân này Huy lại thấy Yên xinh lạ lùng! Tìm Huy lên lên những cảm xúc dịu dàng chưa từng có.

Huy nhìn ra ngoài nắng, kỷ niệm ấu thơ xa xăm nhưng rất đỗi ngọt ngào ủa về trong nắng mới. Mỗi lần ăn xong một cái bánh in, Huy sẽ cẩn thận cắt tờ giấy gương trong túi thật kỹ. Rồi đất trời mùa xuân sẽ chuyển thành màu đỏ, màu tím, màu vàng khi Huy đưa tờ giấy gương lên nhìn nắng...

N.T.N.H

Tại trái bóng!

ĐÌNH XÊ

Có nhiều lý do để biện minh cho thất bại và lý do mà Mikel Arteta - huấn luyện viên trưởng của Arsenal - tìm thấy trong trận thua mới nhất của đội nhà trước đối thủ Newcastle với tỉ số 0-2 ở lượt đi bán kết Carabao Cup hôm thứ Tư vừa rồi chính là... quả bóng. “Cầu thủ của tôi sút nhiều hơn đối phương nhưng bóng lại thường bay vọt xà. Nhiều cơ hội vì thế trôi qua đáng tiếc”, giọng ông nghiêm trang. Nhiều phóng viên muốn ông phân tích sâu hơn về nhận xét lạ lẫm này nhưng viên thuyền trưởng của Arsenal chỉ vẫn tắt rằng quả bóng dùng trong trận đấu này khác biệt rõ rệt với quả bóng mà cầu thủ mình thường chơi trước đây và tất cả phải đành chấp nhận điều này: “Nó bay khác hẳn khi bạn tung chân sút. Đà hãm của bóng khi lăn cũng khác với loại bóng chúng ta vốn gặp. Chính vì thế mà nhiều cầu thủ của chúng tôi gặp khó khăn”.

Không có chút nào đùa nghịch hay ẩn ý trong giọng của viên thuyền trưởng nên nhiều người chợt giật mình nhìn lại. Đúng là Carabao Cup dùng loại bóng Puma trong khi Giải ngoại hạng Anh thì dùng bóng của hãng Nike sản xuất. Cùng trên mặt cỏ của một nước nhưng hai giải đấu lại chọn cho mình loại bóng riêng, không trùng lặp. Chẳng biết trước đó có nhà

Arsenal đánh mất chuỗi 13 trận bất bại khi thua Newcastle 0-2. Ảnh: Arsenal

chuyên môn nào phân tích và so sánh để chỉ ra sự khác biệt của hai quả bóng và cảnh báo về các hệ quả và ảnh hưởng có thể diễn ra trong thi đấu với các cầu thủ? Trên đường pitch sau trận thua của đội nhà, trong lúc các học trò của mình lăm lăm rời sân, Arteta vẫn đứng hồi lâu vừa ôm quả bóng màu vàng trên tay vừa về mặt bất bình.

Nhiều người gọi thất mắ và phàn nàn của Arteta là quái lạ, một cách phân bua thiếu thuyết phục sau chiến bại. Theo họ, quả bóng ấy nếu có khác so với loại bóng đã dùng ở sân chơi ngoại hạng thì vẫn là công cụ chung, được dùng cho cuộc tranh tài giành cúp Carabao. Cả Isak và Anthony Gordon - hai cầu thủ ghi bàn mang chiến thắng về Newcastle - và đồng đội của họ cũng cùng chơi loại bóng ấy như các học

trò của Arteta. Chẳng lẽ họ không gặp trở ngại (nếu có) như đối phương gặp phải? Arsenal trận này dứt điểm 23 lần nhưng chỉ vón vện 3 lần bóng từ chân họ đi trúng mục tiêu trong khi đối phương sút ít hơn mà vẫn có đến hai bàn thắng. Theo họ, ông Arteta nên chấn chỉnh khả năng dứt điểm của học trò mình để chuẩn bị cho chuyến phục thù ở lượt về hơn là đổ lỗi cho... quả bóng.

Có một điều trùng hợp ở hai nhà cầm quân thất bại trong trận lượt đi bán kết giải đấu này: tự an ủi bằng các chi tiết khách quan khiến đội nhà vấp ngã. Nếu Arteta chỉ đích danh trái bóng Puma thì người đồng nghiệp ở Liverpool - ông Arne Slot - lại nhắm đến trọng tài sau trận thua 0-1 trước Tottenham Hotspur vào rạng sáng 9-1. “Chúng tôi không đáng thua ở

đây. Trọng tài, với các quyết định thiếu cân nhắc của mình, đã làm ảnh hưởng đến kết quả cuối cùng”, giọng Slot bức dọc. Tranh cãi nổ ra giữa hai đội sau bàn thắng mang tính quyết định của Lucas Bergvall, phía bảo đúng luật, phía quả quyết không hợp lệ. Các học trò của ông Ange Postecoglou đã khiến khán giả nhà hủ dạ khi đánh bại đội bóng đang dẫn đầu giải ngoại hạng Anh lúc này trong thế hiện ngang sông phẳng. Tuy vậy, chiếc vé vào chung kết Carabao Cup hãy còn bỏ ngõ và chỉ quyết định ở trận lượt về vào tháng 2 tới.

Arteta có thể vừa tập kíp quen với loại bóng Puma vừa chọn các đối sách thích ứng cho trận lượt về. Hẳn ông phải nỗ lực gấp đôi vì... lỗ chề trái bóng!

Đ.X

Ông già gân Claudio Ranieri

TINH BẢO

HLV Claudio Ranieri rút lại quyết định nghỉ hưu để trở lại cầm quân giúp AS Roma hồi phục phong độ và hóa giải mối quan hệ căng thẳng giữa cầu thủ trong đội với người hâm mộ.

AS Roma trải qua nửa đầu mùa giải 2024-2025 kém vui vì lần lượt sa thải HLV Daniele De Rossi, Ivan Juric và phải mời nhà cầm quân đã nghỉ hưu Claudio Ranieri trở lại. Người hâm mộ liên tục tỏ ra tức giận với đội trưởng Lorenzo Pellegrini vì cho rằng chính tiền vệ này là nguyên nhân chính khiến một huyền thoại của AS Roma là HLV Daniele De Rossi bị sa thải hồi giữa tháng 9-2024. Họ tin rằng, ông De Rossi đã giúp hồi sinh phong độ của Pellegrini sau thời gian dài ngồi dự bị dưới thời cựu HLV Jose Mourinho. Sức ép người hâm mộ đồn

Pellegrini, người hâm mộ trên sân Olimpico lập tức gọi tên anh, vỗ tay tán dương. Khi anh được HLV Ranieri rút ra ở phút 67 cũng nhận được tràng pháo tay của người hâm mộ. Sau trận đấu, Pellegrini dạo quanh một vòng quanh sân cũng được mọi người gọi tên một cách thân thiện.

Sự xuất hiện của ông Ranieri cũng cứu vãn sự nghiệp của những cựu binh ở AS Roma. Hai cầu thủ từng vô địch World Cup là Mats Hummels và Leandro Paredes đang từng bước chiếm lại suất đá chính trong đội hình của Roma. Trước khi ông Ranieri có mặt, Hummels chỉ có 69 phút thi

HLV Claudio Ranieri sau trận thắng Lazio. Ảnh: football-italia

lên Pellegrini lớn tới mức cựu HLV Ivan Juric cũng như HLV đương nhiệm không sử dụng tiền vệ đội trưởng này ở những trận đấu trên sân nhà từ 31-10-2024 tới trước trận derby thủ đô nước Ý. Ông Ranieri tiết lộ sau trận đấu rằng không thể để tình hình này kéo dài hơn nữa. Mối quan hệ bế tắc tới mức Pellegrini tính chuyện rời AS Roma ngay trong tháng Giêng này và lập tức Napoli bắn tiếng muốn có anh. Chính vì thế, ông Ranieri quyết định bắn 1 mũi tên trúng 2 đích khi tung Pellegrini ra sân ở đội hình xuất phát trận đấu với Lazio. Đó là ông muốn cho người hâm mộ thấy được Pellegrini vẫn một lòng cống hiến cho AS Roma và cho tiền vệ 28 tuổi hiểu rằng đội bóng vẫn cần anh ít nhất trong phần còn lại của mùa giải.

Pellegrini vào trận với quyết tâm rất cao dù người hâm mộ không ngừng la ó nhưng anh đã thuyết phục họ bằng hành động cụ thể. Tuyển thủ Ý có động tác kiểm soát bóng khá nhuyễn trong vòng cấm khiến 3 hậu vệ đối phương lơ nhịp để anh dễ dàng dứt điểm vào góc cao khung thành mở tỷ số trận đấu ở phút thứ 10. Bóng đá thường thay đổi suy nghĩ và nhịp đập trái tim một cách đột ngột bởi vì ngay sau khi

đấu trong 2 lần được tung ra sân từ băng ghế dự bị nhưng vừa có một hơi 5 trận đá chính liên tiếp. Paredes thậm chí còn bị kéo tụt xuống chơi ở đội U20 hồi tháng 8 và tưởng như sự nghiệp đã lùi tàn. HLV 73 tuổi đã sử dụng Paredes đá chính trong 5 trận đấu cùng với Hummels. “Có vẻ hợp lý khi tôi sử dụng hai cầu thủ từng vô địch World Cup”, ông Ranieri mỉm cười.

Quyết định sử dụng các cầu thủ dày dạn kinh nghiệm trận mạc của ông Ranieri cũng gặt hái kết quả rất khả quan. AS Roma thắng 3 hòa 1 trong 4 trận gần đây nhất với hiệu số bàn thắng - bại khá ấn tượng là 12-2. Chính nhờ đó mà thứ hạng của AS Roma cũng đã được cải thiện 2 bậc so với lúc Ranieri mới quay trở lại AS Roma (đây là lần thứ ba ông dẫn dắt đội bóng này).

Ông từ chối bình luận về khả năng gia hạn hợp đồng vốn sẽ hết hạn vào cuối mùa giải này. “Tôi cố gắng làm thật tốt cho tới cuối mùa giải như đã giao ước rồi sau đó tính tiếp. Tôi thường được mời gọi làm việc trong những hoàn cảnh khó khăn của các đội bóng nhằm mang lại sự bình tĩnh, khôi phục lại sự tự tin... rồi chia tay”, ông Ranieri nói.

T.B

Ảnh thể thao

Tiền vệ Bruno Fernandes chỉ trích người hâm mộ Manchester United khiến Joshua Zirkzee bật khóc khi bị thay ra ở giữa hiệp một trận đấu với Newcastle United. Đội trưởng “Quỷ đỏ” cho rằng đồng đội người Hà Lan luôn cống hiến hết mình nhưng vẫn bị la ó chỉ vì chưa thể tìm lại phong độ ghi bàn như thời còn ở Bologna. “Zirkzee từng được mọi người tung hô là tiền đạo xuất sắc thì giờ đây quay lại chỉ trích anh ấy. Tôi chấp nhận việc mình bị chỉ trích hơn là nhìn Zirkzee bị la ó chỉ vì chưa kịp hòa nhập với đội bóng”, Bruno thể hiện thái độ của một đội trưởng trong nỗ lực bảo vệ đồng đội mình.

T.B (theo Dailymail)

Tinh thần thủ lĩnh

Bruno Fernandes (trái) thường xuyên động viên Joshua Zirkzee sau những trận thi đấu không ổn. Ảnh: Getty Images

Tôi yêu tiếng nước tôi

NGUYỄN THỊ TINH THY

Trong một buổi thảo luận về dạy văn học nước ngoài cho học sinh, nhiều sinh viên sư phạm cho rằng, điều khó nhất của dạy văn học nước ngoài, là dạy qua bản dịch. Tôi đồng ý, làm việc bằng bản dịch là một hạn chế, một rào cản; nhưng không phải khó nhất, khó quá. Bởi vì, tiếng Việt của chúng ta đủ hay và đẹp để chuyển ngữ tất cả các loại văn bản, từ khoa học, chính trị đến văn chương nghệ thuật. Không phải đến bây giờ - thời hiện đại, mà ngay từ thuở xa xưa, tiếng Việt đã có một nội lực phi phàm và vững chãi để tự khẳng định mình.

Có hai bài thơ giống nhau như đúc về nội dung, nhưng khác về ngôn ngữ và thể loại - những đặc điểm mang tính bản sắc. Đó là bài thơ thời Đường làm theo thể cổ phong, có tên là *Mẫn nông* của Lý Thân và bài ca dao *Cày đồng đang buổi ban trưa* của người Việt. Nguyên văn bài *Mẫn nông* như sau:

*Sử hòa nhật đương ngô,
Hân trịch hòa hạ thổ.
Thùy niệm bàn trung xan,
Lạp lạp giai tân khổ.*

*(Cày lúa ngày đang lúc trưa,
Mồ hôi giọt xuống chân cây lúa.
Có ai nghĩ rằng bát cơm trong mâm,
Mỗi hạt đều là đắng cay cực khổ?)*

Và đây là bài ca dao Việt Nam:
*Cày đồng đang buổi ban trưa,
Mồ hôi thánh thót như mưa ruộng cày.
Ai ơi bưng bát cơm đầy,
Đeo thơm một hạt đắng cay muôn phần.*

Có nhiều tranh luận xung quanh bản quyền của bài ca dao này. Có người cho rằng, việc hai bài thơ giống nhau là do ngẫu nhiên, bài ca dao là sáng tạo của người Việt. Có người lại khẳng định bài ca dao là bản dịch, vì sử dụng thể thơ lục bát - thể thơ dân gian, dễ nhớ, dễ thuộc cho nên dễ lưu truyền; lâu dần, nó được xem như một bài ca dao độc lập. Dĩ nhiên,

ý kiến thứ hai có tính thuyết phục mạnh hơn, và như thế, càng thể hiện công năng và vẻ đẹp của tiếng Việt.

Cũng như nhiều bản dịch thơ Đường khác, mà đa số là của thi sĩ Tân Đà, bài ca dao đã Việt hóa một cách thành công bài thơ vốn được làm bằng thứ ngôn ngữ của “chi hồ dã giả” khó đọc, khó hiểu đối với cả người Trung Quốc bình dân thời tiền hiện đại. Tác giả ca dao đã sử dụng hai phép so sánh ở câu thứ hai và thứ tư: “mồ hôi thánh thót như mưa” và “một hạt (là) đắng cay muôn phần”. Cả hai phép so sánh này, kết hợp với từ láy “thánh thót” đã khiến cho bài ca dao gợi hình hơn, sống động hơn, sâu sắc hơn so với bài thơ chữ Hán.

Nhiều người, nhiều công trình khoa học đã khẳng định sự giàu đẹp của tiếng Việt. NXB Trẻ còn phát hành bộ sách “*Tiếng Việt giàu đẹp*” với các tên sách như *Tình ca tiếng nước ta* (Dương Thành Truyền); *Vẻ đẹp ngôn ngữ văn chương* (Lê Xuân Mậu); *Nỗi oan thì, mà, là* (Nguyễn Đức Dân); *Đi tìm bản sắc tiếng Việt* (Trịnh Sâm)... Đó là công việc của những nhà nghiên cứu, còn với chúng ta, chỉ cần đọc lên những câu ca dao, những câu hát ru của bà, của mẹ, là có thể thấy được tiếng Việt tuyệt vời như thế nào. Những chơi chữ, những ví von của ông cha ta ngày xưa thật sâu sắc, tinh tế biết bao. “*Sáng mai xuân em đi chợ hạ/ Mua cá thu về, chợ hây còn đông/ Ai nói với anh là em đã có chồng/ Bực mình*

Chương trình Trò chuyện cùng các tác giả bộ sách “Tiếng Việt giàu đẹp” do NXB Trẻ tổ chức tại Đường sách Thành phố Hồ Chí Minh vào tháng 9-2024. Ảnh: Tư liệu

em đổ cá xuống sông em về”. Hai câu thơ đầu có đủ bốn mùa: xuân, hạ, thu, đông được đan cài một cách khéo léo trong câu chuyện của cô gái. Cách chơi chữ hết sức tự nhiên và độc đáo, chỉ mùa xuân là được nhắc đến trực tiếp, ba mùa còn lại xuất hiện trong các từ đồng âm. Hai câu sau diễn tả được sự ngúng nguẩy, thẳng thắn, dứt khoát một cách đáng yêu của cô gái mà đặc biệt là câu cuối với một trạng thái cảm xúc: bực mình và hai động tác dồn dập: đổ cá, về.

Với bài ca dao sau, ta lại thấy vẻ đẹp tuyệt vời của những ẩn dụ trong tiếng Việt: “*Em tưởng nước giếng sâu/ Em nổi sởi gàu dài/ Ai ngờ nước giếng cạn/ Em tiếc hoài sởi dài*”. Sự thất vọng vốn vô hình vô tướng, khi được biểu đạt bằng các hình ảnh cụ thể và quen thuộc như “nước giếng”, “sởi gàu” là trở nên hiện hữu, cụ thể. Người đọc, người nghe có thể nhận ra nghĩa ẩn dụ biểu đạt trong bài thơ, và ngầm ngửi, cảm thông, chia sẻ với nỗi tiếc nuối của chủ thể trữ tình.

Còn nhiều nữa, nào là “*Trèo lên cây khế giữa ngày/ Ai làm chua xót lòng mây khế ơi*”; “*Nhớ ai bồi hồi bồi hồi/ Như đứng đống lửa như ngồi đống than*”; “*Yêu nhau mà đứng ở xa/ Con mắt liếc lại bằng ba đứng gần*”; “*... Có rửa thì rửa chân tay/ Chớ rửa chân mà chết cá ao anh*”...

Lời ăn tiếng nói, đối đáp của người xưa

thật uyển chuyển, sắc sảo, dí dỏm và thâm thúy. Không biết cái thuần thực, toàn vẹn của tiếng Việt đã được xác lập từ bao giờ; chỉ biết rằng từ văn truyền miệng cho đến văn viết, mỗi câu chữ đều đẹp đẽ và giàu cảm xúc.

Dĩ nhiên, trong tiến trình lịch sử, ngoài yếu tố nội sinh, tiếng Việt còn có yếu tố ngoại nhập. Đó là sự thấu nhận vốn từ ngữ từ tiếng Hán, tiếng Pháp, tiếng Anh... Từ Hán Việt có lịch sử lâu đời nhất và chiếm tỷ lệ cao nhất trong các yếu tố ngoại lai. Khi cần thiết phải thể hiện sự trang trọng, người ta dùng từ Hán Việt. Tuy nhiên, nếu không nhất thiết, thì việc sử dụng từ thuần Việt, ngoài “giữ gìn sự trong sáng của tiếng Việt” còn tạo được sự giản dị, gần gũi.

Tôi rất có thiện cảm với quỹ từ thiện Bông sen bởi vì cách đặt tên của họ. Quỹ Bông sen, quán cơm Nụ cười, quán cơm Yên vui, những cái tên thuần Việt này là lựa chọn đầy nhân văn. Nụ cười, Yên vui vừa dễ hiểu, vừa giản dị, gần gũi, thân thiện; chắc chắn trong các từ ngữ này còn chứa cái tâm nghĩ đến người khác. Đồng thời, những từ thuần Việt này còn thể hiện tình yêu tiếng Việt và sự khéo léo của những người sáng lập. “Tôi yêu tiếng nước tôi” như thế, tôn vinh tiếng Việt như thế, quả là đáng nể phục!

N.T.T.T

Người bản xứ kể chuyện quê hương

(Tiếp theo trang 4)

Giữa lòng “phố Tây” An Thượng (quận Ngũ Hành Sơn), họ vận hành một góc ẩm thực nho nhỏ với tên gọi “Bếp làng xuống phố”. Ở đó, du khách thích thú với những hình ảnh của một góc làng Cơ tu thu nhỏ, với quầy phục vụ mang dáng dấp căn nhà Moong, với cây nêu, bếp lửa, cối giã gạo... Thực đơn là những món ăn với 100% nguyên liệu của núi rừng với những tên gọi đặc biệt: éch nấu tiêu phu, cơm ghè sắn, sắn rang, gà gửi, lá sắn xào...

Một trong những người đứng bếp là chị Briu Hải (huyện Đông Giang). Năm nay 40 tuổi, người phụ nữ Cơ tu nhấn mạnh câu chuyện mang vẹn nguyên hương vị núi rừng của mâm cơm quê mình đến những du khách ở thành phố biển, trong đó có nhiều du khách nước ngoài. Theo anh Pháp, việc đưa ẩm thực đại ngàn về phố, trước hết là tạo công việc cho mọi người trong mùa du lịch thấp điểm, kế đó là hình thành không gian quảng bá ẩm thực và văn hóa Cơ tu với du khách tại một trong những điểm du lịch nhộn nhịp nhất thành phố - khu An Thượng, qua đó kết nối du khách với Toom Sara nổi tiếng và vùng du lịch phía Tây thành phố nói chung. “Đưa ẩm thực

Cơ tu từ rừng xuống phố và tiếp cận, kết nối du khách từ phố lên rừng - nơi có thắng cảnh thiên nhiên hoang sơ với cộng đồng người Cơ tu hiếu khách, đó là mong muốn của chúng tôi”, anh Pháp chia sẻ.

Dưới tán rừng, sắp tới, cộng đồng người Cơ tu ở Toom Sara có dịp tham gia vào một dự án với tên gọi “Hơi thở của rừng” - một chương trình kết hợp trồng cây phủ xanh rừng bản địa bền vững với hoạt động trình diễn âm nhạc, giao lưu nghệ thuật điều khác... để lan tỏa câu chuyện yêu thiên nhiên với du khách.

Giữ rừng bền vững để làm du lịch

Nghị quyết số 82/NQ-HĐND ngày 17-12-2021 của HĐND thành phố Đà Nẵng về thí điểm khai thác dịch vụ du lịch kết hợp phát triển nông nghiệp, lâm nghiệp, nuôi trồng thủy sản trên địa bàn huyện Hòa Vang và gần đây nhất là Luật đất đai năm 2024 sửa đổi có hiệu lực từ 1-8-2024 trở thành “bệ phóng” cho người dân khai thác đất nông nghiệp vào mục đích làm dịch vụ, tạo ra vùng sinh thái, du lịch nông thôn để đầu tư những công trình lắp ghép phục vụ cho dịch vụ du lịch, phát huy tiềm năng địa phương.

Khu du lịch sinh thái kết hợp phát triển nông nghiệp Bana Rita Glamping Farm (gọi tắt là Bana Rita) tại xã Hòa Phú, huyện Hòa Vang, năm 2024 chính thức trở thành sản phẩm du lịch OCOP du lịch đầu tiên của thành phố Đà Nẵng, với chuẩn OCOP 4 sao. Nằm ngay dưới chân núi Bà Nà tại khu vực giáp ranh 3 xã Hòa Phú, Hòa Ninh và Hòa Nhơn, nơi này được hình thành bởi tâm huyết về một mô hình tiên phong kết hợp du lịch sinh thái với nông nghiệp trải nghiệm từ những người địa phương yêu thiên nhiên.

Theo anh Tuấn, trước đây du khách đến Đà Nẵng thường chỉ biết những điểm du lịch ở Hội An (Quảng Nam) và sau này có Hòa Bắc, trong khi đó thành phố còn thiếu những không gian trải nghiệm du lịch sinh thái theo mô hình hoạt động bài bản, chính thống dù có tiềm năng, trong khi loại hình này mà đặc biệt là glamping đang phổ biến tại nhiều nơi trong và ngoài nước, đơn cử như Đà Lạt (Lâm Đồng). Đó là lý do mà anh Lê Thanh Tuấn, đại diện Bana Rita và những người đồng hành cải tạo khu vực rộng 5ha theo hướng thiết kế hài hòa với cảnh quan chung của núi rừng Hòa Phú, kết hợp vườn thú, trồng cây ăn trái... Cảnh quan thiên nhiên nhiên được giữ gìn gần như nguyên trạng, hạn chế bê tông hóa. Nhân sự làm việc tại đây cũng

đa số là người địa phương, họ tường tận những con dốc, cái cây, ngọn đồi hay con suối bởi đó là một phần quê hương và thấu hiểu chia sẻ của đội ngũ quản lý: “Không can thiệp, không xáo trộn những thú tươi đẹp sẵn có của thiên nhiên mà hãy làm cho nó đẹp hơn”.

Tinh thần đó được người dân chia sẻ với du khách. Đó là những gia đình, học sinh hay khách từ các đơn vị lữ hành. Lần đầu tới Bana Rita cùng gia đình, anh Lê Hoàng Vũ (phường An Hải Nam, quận Sơn Trà) cho hay: “Chúng tôi đã quen với sự phát triển du lịch mạnh mẽ của thành phố với biển, bán đảo Sơn Trà, sông Hàn... và ít có dịp đến vùng ven của huyện Hòa Vang. Ở đây còn quá nhiều điều khám phá, cảnh đẹp, cây cối xanh tươi, thức ăn ngon, không khí trong lành... và nếu không có những người địa phương tâm huyết quảng bá, có lẽ những nơi này sẽ mãi không được biết tới”.

Những người dân địa phương chúng tôi gặp ở các điểm đến, từ Hòa Phú về Hòa Bắc và những nơi khác ở vùng ven thành phố dường như chung một tâm huyết. Trên vai trò những người làm du lịch, họ kể câu chuyện về văn hóa, về việc ứng xử tốt với thiên nhiên và định hình quê mình trên bản đồ du lịch.

X.S

Vạn thọ má trồng

ÁNH HƯỜNG

Tháng Chạp, đất trời đã hưng hửng vào xuân. Tới cuối tuần, tôi mở mạng xã hội lên xem, trên kênh thương mại điện tử, các nhà vườn đã bắt đầu bán hàng hoa chưng Tết. Để phục vụ “thượng đế” của mình, mỗi năm, các nhà vườn cũng phải chịu khó tìm tòi để có những giống hoa lạ mắt, nhằm thu hút khách hàng. Thời buổi “đi chợ online” bây giờ chỉ cần một thao tác lướt tay nhẹ nhàng là màn hình đã mở sang trang nhà vườn khác.

Tôi dừng mắt ở gian hàng chỉ duy nhất một loại hoa: vạn thọ. Người bán hàng là cô gái nhỏ nhắn, giọng miền Tây đặc sệt: “Hoa má em trồng ở sau nhà đó mọi người. Chỉ có nhiều đây thôi à, mọi người vô mua ủng hộ em với nghen!”. Trong màn hình điện thoại, những chậu vạn thọ xếp sát nhau, nụ đơm thành lớp trên đọt non.

Không dừng, nhìn bức tranh bạt ngạt vạn thọ chứa nở hoa ấy, tôi nhớ đến vườn hoa vạn thọ má trồng. Mỗi năm, bước sang tháng Chạp, gió lồng lộng thổi mỗi sớm mai. Lạnh vậy mà má vẫn dậy từ rất sớm để ra vườn, chăm sóc cho vườn vạn thọ. Gọi là vườn, nhưng má tận dụng hết khoảng đất trống màu mỡ chung quanh nhà, cả hai bên đường lối từ cổng vào nhà, má trồng hết vạn thọ.

Năm nào cũng như năm nấy, má trồng đúng một loại vạn thọ “truyền thống”. Tôi gọi là “truyền thống” vì từ khi tôi sinh ra đã thấy màu hoa ấy trong vườn nhà. Đó là loại vạn thọ có màu vàng đậm, cánh mỏng manh và hoa cũng không to, lại nhanh tàn. Nhìn màu hoa còn cảm giác quê quê. Tôi nói với má, giờ có rất nhiều giống vạn thọ mới, loại cách kép nở đẹp hơn, hoa to hơn, lại chơi được lâu nữa, nhưng má nói má chỉ thích đúng loại vạn thọ này.

Má còn chỉ ra cho tôi ưu điểm loại vạn thọ mà má chọn trồng, đó là không chỉ cho hoa thơm, mà lá cũng thơm không kém. Lá vạn thọ thuộc họ hoa cúc, có màu xanh đậm, nhìn như những chiếc lông vũ mềm

Ảnh: S.T

mại. Má nói, sáng sáng ra vườn, bút lá vạn thọ vò nát cho lên mũi ngửi, đảm bảo không có hương hoa nào sánh bằng. Má “nghiện” mùi ấy từ thời sống cùng ông bà ngoại, cả khi về làm dâu, nhà ông bà nội cũng trồng loại hoa này, giờ đến đời má. Có lẽ gần bó lâu đời vậy nên chỉ cần chạm vào màu hoa là bao nhiêu ký ức sống động ủa về. Thành quen, chỉ khi nào vườn vạn thọ bung sắc, má mới cảm nhận rõ xuân đã về.

Vậy nên năm nào vườn vạn thọ của má cũng nổi bật nhất xóm. Từ thị trấn vào, chỉ cần đi đến dốc cầu là đã thấy vạt hoa của má vàng ươm trong màu nắng, gọi mời những bước chân.

Má trồng để chơi Tết thôi, chứ không bán buôn gì, mà trồng riết có kinh nghiệm nên năm nào cũng đúng y bong Tết là cây trở hoa đồng loạt. Từ hai bên đường lối vào nhà, cho đến những mảnh đất trống quanh gian bếp, sân sau, chỗ nào trông được là má trồng.

Chứng giữa tháng Chạp, khi cây đã đơm kín nụ, má ngắm nghía chọn vài gốc vạn thọ to khỏe, sai hoa búng cả bầu đất vào chiếc chậu đẹp đẹp, rồi chưng trước nhà. Ai đi ngang cũng không rời mắt khỏi chậu vạn thọ của má.

Sáng 30 tết, má ra vườn chọn những bông vạn thọ to nhất, cắt đây một ôm tay, rồi má chăm chút cắm vào bình hoa đem dâng lên bàn thờ tổ tiên.

Má nói với tôi, trồng vạn thọ không chỉ để chơi hoa, ngắm hoa mà má còn gửi gắm vào đấy tấm lòng thành của mình đối với ông bà, tổ tiên, và mong điều bình an đến với cả nhà mình. Mỗi bông vạn thọ được ví như ánh mặt trời, biểu trưng cho tinh thần lạc quan, tích cực trong cuộc sống.

Vậy nên, mặc dù Tết đến bông hoa các loại khoe sắc, nhưng má vẫn chọn cúc vạn thọ trong không gian nhà mình.

Sau này má mất, anh chị em tôi đều có mái ấm riêng của mình, vườn vạn thọ chỉ sống mãi trong ngăn ký ức thân thương của mỗi người. Nhưng mỗi dịp ra chợ hoa dịp Tết, tôi không khỏi bùi ngùi nán lại gian hàng hoa vạn thọ để tìm xem có vạn thọ má trồng năm xưa không. Bây giờ người ta chỉ bán loại vạn thọ giống mới, hoa to bằng chiếc chén ăn cơm, có màu vàng tươi hơn, nhìn rất đẹp. Loại vạn thọ má trồng rất ít người bán, nếu có, nó cũng lọt thỏm giữa sắc xuân sặc sỡ kia.

Thật may, tôi lại tìm thấy vạn thọ má trồng trên nền tảng mua bán online của thời hiện đại này. Những ký ức lần lượt được gọi tên...

Tôi nhắn cho cô bé bán hoa để mua một cặp vạn thọ, hình dung ra mùi thơm của lá, sắc thắm của hoa, cả bóng hình năm xưa của má... Tất cả góp phần làm nên một mùa xuân vẹn tròn, yêu thương!

A.H

Không gian cà phê độc bản

VIỆT AN

Giữa lòng thành phố nhộn nhịp, A-Kopi Coffee Roaster (83 Trần Phú) hiện lên như một góc nhỏ đầy yên bình, nơi mỗi vị khách ghé thăm có thể thả mình vào không gian thoáng đãng đậm chất industrial (công nghiệp) đầy cá tính và thưởng thức những hương vị cà phê tuyệt hảo.

A-Kopi không chỉ đơn thuần là quán cà phê, mà còn là nơi để mỗi vị khách tìm thấy một khoảnh khắc yên bình, nơi mỗi câu chuyện được bắt đầu trong không gian độc đáo và đầy cảm hứng. Với triết lý “từ hạt đến tách”, quán luôn hướng đến với việc tự tay rang xay và pha chế, giữ trọn vẹn hương vị đậm đà trong từng giọt cà phê. Đội ngũ Barista tại A-Kopi không chỉ được đào tạo chuyên sâu mà còn mang trong mình niềm đam mê mãnh liệt với cà phê. Với không gian quây pha chế mở, khách hàng có cơ hội trực tiếp quan sát từng bước chuẩn bị công phu, từ việc cân đo tỉ mỉ

Không gian của A-Kopi Coffee Roaster được thiết kế theo phong cách công nghiệp mạnh mẽ kết hợp với sự tối giản hiện đại.

Ảnh: V.Á

đến những thao tác điều luyện khi pha chế. Đây chính là trải nghiệm mà A-Kopi muốn mang đến cho mỗi vị khách, để mỗi tách cà phê không chỉ đơn thuần là một thức uống mà còn là hành trình cảm xúc. Thực đơn tại A-Kopi được thiết kế đa dạng và độc đáo, mang đến nhiều lựa chọn hấp dẫn. Không chỉ dừng lại ở cà phê, quán còn phục vụ các món ăn nhẹ sáng tạo như những chiếc bánh Croissant vàng ươm, thơm phức hay bánh mì kiểu Việt Nam đậm đà, tất cả đều được chế biến từ nguyên liệu tươi ngon, có thể chiều lòng cả những thực khách khó tính nhất. Một ly cà phê thơm lừng, một chiếc bánh Croissant nóng hổi cùng không gian nhẹ nhàng đầy cảm hứng, tất cả sẽ mang đến cho khách hàng những khoảnh khắc khó quên.

V.Á

▽ sách mới, sách hay

1. Bộ sách Văn học miền Nam lục tỉnh của tác giả Nguyễn Văn Hầu (NXB Trẻ, 2024) gồm 3 tập: Tập 1 - *Miền Nam và văn học dân gian địa phương*; tập 2 - *Văn học Hán Nôm thời khai mở và xây dựng đất mới*; tập 3 - *Văn học Hán Nôm và văn học Quốc ngữ thời kháng Pháp và thuộc Pháp*.

Trong lời nói đầu, Nguyễn Văn Hầu hé lộ cách thức làm việc: “Phần dân gian không thể ngồi nhà lật mở sách báo cũ ra chép mà phải đi nhiều, học nhiều rồi phỏng vấn cho thật nhiều; còn phần Hán Nôm cũng gần gần như vậy, người cầm viết

không phải tìm trong thư viện mà có đủ được những cái mình cần”.

So với chiều dài của lịch sử dân tộc nước Việt Nam thì Đảng Trong được gọi là vùng đất mới. Đảng Trong là để chỉ miền Nam, và sau này dưới thời Pháp thuộc Đảng Trong được gọi là Nam kỳ. Tuy là vùng đất mới nhưng ở đâu có con người đến khai phá lập nghiệp thì hiển nhiên có sự phát triển của ngôn ngữ, văn chương. Ngoài những tư liệu quý, bộ sách còn đạt đến mức độ diễn giải và khái quát về tiến trình văn học Nam bộ. Các nguồn tài liệu tham

khảo uy tín, tư liệu điển đã sinh động, có tính khoa học, nên bộ sách có thể trở thành tài liệu nghiên cứu về văn học miền Nam.

Bộ sách *Văn học miền Nam Lục tỉnh* của tác giả Nguyễn Văn Hầu là một trong số hiếm hoi tác phẩm thể hiện được một cách có hệ thống quá trình hình thành và phát triển

của văn học miền Nam từ khi mở đất đến hết thời kỳ Pháp thuộc 1945.

2. AstraZeneca: Câu chuyện về việc phát triển vắc-xin chống Covid-19 của các nhà khoa học Oxford, của các tác giả: Giáo sư Gilbert và tiến sĩ Catherine Green (NXB Alpha - Omega Book, 2024). Cuốn sách kể về sự phi thường của hành trình tạo ra loại vắc-xin chỉ trong 12 tháng - so với khoảng thời gian thông thường là vài năm cho đến vài chục năm trước đây. Đây là một dấu mốc lớn trong lịch sử điều chế vắc-xin có tác động lớn trong y học nói riêng và sự sống còn của nhân loại nói chung... Đây là

câu chuyện về một cuộc chạy đua - không phải để cạnh tranh với các loại vắc-xin khác hoặc các nhà khoa học khác, mà là chống lại một loại virus chết người và tàn khốc.

Trong các chương xen kẽ, được kể từ quan điểm của “Sarah” hoặc “Cath”, các tác giả đã chỉ ra rằng, họ không phải là “những hàng được lớn” mà là hai

người bình thường cố gắng đạt được một kỳ tích phi thường trong khi phải đối phó với những căng thẳng hàng ngày khi phải làm mẹ toàn thời gian. Họ còn là trụ cột trong một lĩnh vực rất không an toàn và được trả lương thấp. Đây là câu chuyện của họ khi chiến đấu với đại dịch như những người bình thường trong những hoàn cảnh phi thường. Sarah và Cath chia sẻ những khoảnh khắc thốt tim trước cơn bão, họ tách biệt sự thật ra khỏi những điều hư cấu, họ giải thích cách tạo ra một loại vắc-xin an toàn trong thời gian kỷ lục trước sự chứng kiến của cả thế giới và họ cho chúng ta hy vọng vào tương lai. Với cuốn sách

này, tác giả sẽ đưa bạn vào phòng thí nghiệm để tìm hiểu xem khoa học sẽ cứu chúng ta như thế nào khỏi đại dịch và cách chúng ta có thể chuẩn bị cho đại dịch không thể tránh khỏi tiếp theo.

Với việc xuất bản cuốn sách này, ông Nguyễn Cảnh Bình (CEO Alpha Books) mong muốn đóng góp phần nhỏ bé vào công cuộc chống đại dịch trên toàn thế giới bằng việc lan tỏa các kiến thức và câu chuyện đầy cảm hứng của các nhà khoa học, đồng thời ông cũng mong muốn mang lại những bài học và ý chí cho các nhà khoa học, nền khoa học, y học, được học ở Việt Nam.

MẪU ĐÓN

Tô thêm màu xanh

HUỲNH VŨ

Để tô điểm thêm màu xanh cho thành phố, nhóm bạn trẻ Đà Nẵng Xanh đã cùng nhau dọn rác, làm sạch nguồn nước và lan tỏa thông điệp “Thành phố đáng sống, nói không với rác”, qua đó góp phần giữ gìn, nâng cao ý thức bảo vệ môi trường.

Nhớ lại ngày đầu mưa nhạt rác cách đây không lâu, anh Nguyễn Văn Cường, Trưởng nhóm Đà Nẵng Xanh bày tỏ, để làm sạch nguồn nước tại khu vực cầu Mân Quang và vịnh Đà Nẵng (phường Thọ Quang, quận Sơn Trà), nhóm đã phối hợp CLB Farics Vorc và FPT Kindness Krew (Trường THPT FPT Đà Nẵng) tổ chức hoạt động “Tái sinh nguồn nước”, thuộc dự án “Biển xanh không rác”. Dành một ngày dọn

Thành viên nhóm Đà Nẵng Xanh phối hợp CLB Farics Vorc và FPT Kindness Krew tổ chức hoạt động “Tái sinh nguồn nước” thuộc dự án “Biển xanh không rác” tại khu vực cầu Mân Quang và vịnh Đà Nẵng (phường Thọ Quang, quận Sơn Trà). Ảnh: H.V

rác dưới trời mưa rả rích, cả nhóm thu gom gần 60 bao rác cỡ lớn, sau đó liên hệ Xi nghiệp Môi trường quận Sơn Trà để tập kết rác đúng nơi quy định. Vất vả nhưng chỉ cần nghĩ đến việc làm này sẽ góp phần làm sạch môi trường nước thì ai nấy đều vui vẻ, cố gắng hoàn thành nhiệm vụ.

Tiếp tục hoạt động bảo vệ môi trường, cuối tuần qua, nhóm lên kế hoạch dọn sạch rác trên tuyến đường Trần Hưng Đạo tại khu

vực cầu Rồng và đường Lê Văn Duyệt đến chân cầu Thuận Phước. Theo anh Cường, đây là những địa điểm thu hút khá đông khách du lịch trong và ngoài nước đến tham quan, check-in, chụp ảnh. Không chỉ vậy, nhóm thường xuyên tổ chức trao tặng những suất ăn 0 đồng cho các cô chú bán vé số, đập xích lô, người có hoàn cảnh khó khăn... trên địa bàn. “Những ngày cận Tết Ất Tỵ 2025, dự đoán sẽ có lượng rác

thải lớn, vì vậy nhóm đã chuẩn bị phương án kêu gọi tình nguyện viên, lên kế hoạch phân bổ số lượng và chọn các tuyến đường quanh khu vực chợ, nhất là ven sông Hàn, ven biển để dọn rác. Nhóm hy vọng sẽ là cánh tay nối dài cùng các nhân viên vệ sinh môi trường tô điểm màu xanh cho thành phố”, anh Cường nói.

Được biết, nhóm Đà Nẵng Xanh thành lập hơn 2 năm với 65 tình nguyện viên nhiều độ tuổi. Phạm vi hoạt động của nhóm khá rộng, trải dài từ quận Sơn Trà đến Cẩm Lệ. Mỗi dịp lễ, Tết hay diễn ra các chương trình, sự kiện lớn của thành phố như chào năm mới, lễ hội pháo hoa quốc tế..., nhóm sẽ tăng cường số lượng thành viên và tổ chức dọn rác trước, trong và sau sự kiện nhằm bảo đảm cảnh quan. “Nhóm hoạt động tự do với phương châm kết nối và tuyên truyền thông điệp bảo vệ môi trường đến người dân cũng như để cao giá trị thực tiễn, bảo đảm việc dọn vệ sinh an toàn, nghiêm túc và hiệu quả. Thời gian đến, nhóm sẽ cố gắng dành nhiều thời gian hơn cùng nhau bảo vệ môi trường và mong muốn trở thành một lực lượng uy tín, có

kinh nghiệm và hợp tác với chính quyền địa phương, bảo đảm mọi hoạt động được quản lý và hợp pháp”, anh Cường mong muốn.

Sinh viên Trần Thị Thu Phương, Trường Đại học Kiến trúc Đà Nẵng, thành viên gắn bó với nhóm từ những ngày đầu bọc bạch, đôi lần đi trên đường nhìn thấy nhiều đoạn vẫn còn giấy, rác khiến bản thân muốn tham gia dọn dẹp để góp phần nhỏ xây dựng thành phố sạch hơn, nhất là sau mỗi sự kiện. “Dọn rác đôi lúc khá mệt nhưng khi nhìn lại những con đường, ven sông, bãi biển thấy sạch rác, bao ni-lông, chai, lọ... em và các bạn rất vui và tự hào vì có thể góp một phần sức trẻ bảo vệ môi trường”, Phương vui vẻ cho biết.

Để lan tỏa thông điệp bảo vệ môi trường, trong những đợt ra quân dọn rác, các thành viên trong nhóm Đà Nẵng Xanh thường lưu giữ hình ảnh, video và đăng tải lên mạng xã hội Facebook, TikTok có hơn 1.000 người theo dõi. Trong hành trình ấy, những phản hồi tích cực của cộng đồng là động lực để nhóm tiếp tục hành trình mang lại môi trường trong sạch hơn.

H.V

Hội nhập quốc tế về đào tạo trong “kỷ nguyên vươn mình”

HẠNH LÂM

“Kỷ nguyên vươn mình” không chỉ là một khái niệm về sự phát triển kinh tế mà còn là giai đoạn chuyển mình mạnh mẽ trong lĩnh vực giáo dục, đào tạo. Thế hệ trẻ Việt Nam với sự hỗ trợ từ các chương trình đào tạo tiên tiến và các học bổng giá trị đang đứng trước cơ hội lớn để chinh phục những đỉnh cao mới, góp phần xây dựng một Việt Nam hiện đại và hội nhập toàn cầu.

Định hướng giáo dục hội nhập quốc tế

Tổng Bí thư Tô Lâm khẳng định rằng, “kỷ nguyên vươn mình” là giai đoạn phát triển bứt phá của Việt Nam, với mục tiêu đến năm 2030 trở thành quốc gia công nghiệp hiện đại, thu nhập trung bình cao và đến năm 2045 đạt mức thu nhập cao, bảo đảm đời sống ấm no, tự do, hạnh phúc cho người dân.

Sự bùng nổ của trí tuệ nhân tạo và công nghệ số đang mở ra tiềm năng to lớn, giúp Việt Nam có cơ hội vượt lên mạnh mẽ. Tổng Bí thư Tô Lâm nhấn mạnh rằng, để đạt được sự phát triển bền vững, cần đẩy mạnh chuyển đổi số và đầu tư vào khoa học công nghệ như động lực chính. Trong hành trình này, giáo dục đóng vai trò trung tâm, bảo đảm đào tạo nguồn nhân lực chất lượng cao, đáp ứng yêu cầu hội nhập quốc tế và xu thế toàn cầu hóa. Đây là chìa khóa quan trọng giúp Việt Nam không chỉ bắt kịp mà còn tiên phong trong nhiều lĩnh vực chiến lược.

Quyết định 1600/QĐ-TTg ngày 19-12-2024 của Thủ tướng Chính phủ nêu rõ hội nhập quốc tế trong giáo dục và đào tạo là một trong những nhiệm vụ trọng tâm với mục tiêu mở rộng hợp tác quốc tế, tiếp cận các nền giáo dục tiên tiến và xây dựng môi trường giáo dục quốc tế hóa. Chính phủ đặc biệt chú trọng nâng cao năng lực ngoại ngữ, trong đó tiếng Anh là trọng tâm, giúp sinh viên tự tin bước vào thị trường lao động toàn cầu.

Đà Nẵng và cơ hội tiên phong

Đà Nẵng, thành phố năng động của miền Trung, đang chứng minh rằng địa phương này có thể trở thành một trung tâm giáo dục quốc tế với những bước đi tiên phong. Những cơ sở đào tạo hàng đầu như Swinburne Việt Nam đang tạo bước đột phá trong việc đưa tiêu chuẩn giáo dục quốc tế về gần hơn với thế hệ trẻ. Với sứ mệnh “Trường đại học của sự thành công”, Swinburne

Á quân Olympia 2020 Vũ Quốc Anh hiện là tân sinh viên ngành Công nghệ thông tin của Swinburne Việt Nam. Ảnh: NVCC

Việt Nam cam kết đào tạo những thế hệ sinh viên không chỉ giỏi chuyên môn mà còn sở hữu các kỹ năng toàn cầu, sẵn sàng hội nhập và thích ứng với sự biến đổi không ngừng của thời đại.

Sinh viên theo học tại Swinburne Đà Nẵng có cơ hội tiếp cận chương trình đào tạo thuộc nhóm TOP 1% thế giới, được chuyển giao từ Swinburne University of Technology (Melbourne, Australia). Đặc biệt, các nhà vô địch cuộc thi Đường lên đỉnh Olympia cũng đang nhận học bổng để chuyển tiếp học tại Swinburne Úc, tạo đòn bẩy cho hành trình chinh phục tri thức và cơ hội việc làm toàn cầu. Swinburne Việt Nam tập trung đào tạo các ngành học mang tính tiên phong như trí tuệ nhân tạo, khoa học dữ liệu, an ninh mạng, Internet vạn vật

và thiết kế đa phương tiện. Các ngành này không chỉ cung cấp nền tảng kiến thức chuyên sâu mà còn trang bị tư duy đổi mới sáng tạo, giúp sinh viên thích ứng với những đòi hỏi khắt khe từ thị trường lao động quốc tế. Bên cạnh đó, những ngành học như kinh doanh quốc tế, marketing, logistics và truyền thông cũng được thiết kế phù hợp với xu thế phát triển toàn cầu, đáp ứng nhu cầu nhân lực trong thời đại số.

Ngoài việc trang bị kiến thức chuyên môn, Swinburne Việt Nam còn chú trọng rèn luyện các kỹ năng thiết yếu của công dân toàn cầu như tư duy phản biện, giao tiếp đa văn hóa và lãnh đạo bản thân. Chương trình Công dân Toàn cầu với các phương pháp học hiện đại như giải quyết vấn đề, tranh biện và nghiên cứu thực

tiễn giúp sinh viên nâng cao năng lực tiếng Anh, tự tin hòa nhập vào môi trường quốc tế.

Sinh viên tại Swinburne Đà Nẵng còn được hưởng lợi từ chương trình chuyển tiếp linh hoạt, có thể học tại các cơ sở khác của Swinburne ở Hà Nội, Thành phố Hồ Chí Minh, Cần Thơ hoặc thậm chí tại Úc. Sự đa dạng này không chỉ tăng trải nghiệm học tập mà còn mở ra cơ hội để sinh viên tiếp cận môi trường giáo dục tiên tiến toàn cầu.

Một điểm nổi bật trong chiến lược hội nhập giáo dục của Swinburne Việt Nam là chương trình học bổng lớn, đặc biệt dành cho học sinh khu vực miền Trung - Tây Nguyên. Trong năm 2025, ngoài học bổng Olympia, Swinburne Việt Nam triển khai thêm học bổng ưu tiên trị giá 50 triệu đồng dành riêng cho khu vực này. Bên cạnh đó, quỹ học bổng “Thắp sáng tương lai” mang đến cơ hội tiếp cận giáo dục tiên tiến cho những học sinh có thành tích học tập xuất sắc.

Các loại học bổng bao gồm Change-Maker với giá trị từ 50 đến 100 triệu đồng, Pioneer từ 125 đến 150 triệu đồng, Talent từ 175 đến 200 triệu đồng, FPT Talent 125 triệu đồng và Sustainable Development với giá trị từ 150 đến 400 triệu đồng. Những học bổng này không chỉ là sự ghi nhận xứng đáng mà còn là động lực để học sinh vươn xa hơn trong hành trình học tập và hội nhập quốc tế.

H.L

TỪ HỌA SĨ THIẾT KẾ ĐẾN NGƯỜI DẪN CHƯƠNG TRÌNH

Cơ hội mới từ chuyển đổi số

THANH HUYỀN

Giữa tiến trình chuyển đổi số mạnh mẽ tại Báo Đà Nẵng, để bắt nhịp xu hướng phát triển của báo chí hiện đại, tôi nhận ra rằng mỗi thay đổi đều mang đến những cơ hội. Chính vào thời điểm đó, tôi bước vào một hành trình mới - một thử thách bất ngờ và đầy cảm xúc, khi tôi trở thành một người dẫn chương trình (MC)

Gần 15 năm gắn bó với nghề họa sĩ thiết kế tại Báo Đà Nẵng, tôi đã vẽ nên một thế giới đầy màu sắc, hình ảnh và cảm xúc qua từng đường nét, bố cục, phối cảnh, mỗi tác phẩm đều mang theo câu chuyện và thông điệp riêng biệt. Công việc này không chỉ cho tôi cơ hội sáng tạo mà còn mở rộng khả năng kể chuyện thông qua hình ảnh. Đó không chỉ là nghề, mà còn là nguồn cảm hứng lớn lao, đã nuôi dưỡng tâm hồn và đam mê của tôi.

Khởi đầu từ một quyết định nhỏ

Cơ duyên bắt đầu khi tôi quyết định tham gia một khóa học luyện giọng nói. Ban đầu, mục tiêu của tôi chỉ đơn giản là cải thiện khả năng giao tiếp, giúp tôi tự tin hơn khi bảo vệ ý tưởng thiết kế và thuyết phục người nghe một cách dễ dàng hơn. Tuy nhiên, trong quá trình luyện giọng, tôi dần nhận ra rằng giọng nói không chỉ là công cụ truyền tải thông tin mà còn là phương tiện kết nối cảm xúc, là cầu nối để tạo dựng sự đồng cảm và kết nối sâu sắc với người nghe.

Từ nhận thức này, tôi bắt đầu thay đổi cách nhìn nhận về nghề MC. Giọng nói, mặc dù quan trọng, chỉ là một phần trong công việc này. Điều làm nên sự khác biệt của một MC chính là khả năng kể chuyện, dẫn dắt câu chuyện và truyền tải cảm xúc chân thật đến khán giả. Chính vì vậy, tôi quyết định đầu tư thêm vào việc học hỏi và nâng cao chuyên môn, tham gia một khóa học chuyên sâu về nghề MC. Đây

Tác giả phỏng vấn già làng Bùi Văn Siêng tại Lễ hội Văn hóa và Du lịch Hòa Bắc 2024.

Ảnh: T.H

chính là định hướng mới trong sự nghiệp của tôi, mở ra con đường khám phá một lĩnh vực sáng tạo mới, nơi tôi có thể kết hợp khả năng sử dụng ngôn từ và giọng nói để tạo ra những câu chuyện sống động và đầy cảm xúc.

Với những kỹ năng đã học được, tôi bắt đầu hành trình đầu tiên với vai trò MC trong chương trình podcast của Báo Đà Nẵng điện tử. Đây là cơ hội tuyệt vời không chỉ để áp dụng những kiến thức về phát âm mà còn khám phá một không gian sáng tạo mới, nơi tôi có thể truyền tải cảm xúc qua từng lời nói, âm điệu và sắc thái, mang lại cho mỗi câu chuyện một sức sống riêng biệt. Đối với tôi, podcast không chỉ là công cụ truyền tải thông tin mà còn là một hình thức truyền thông đầy cảm xúc, nơi tôi có thể gắn kết và sẻ chia. Giọng nói không chỉ là phương tiện, mà là cầu nối giúp người nghe tiếp nhận thông điệp một cách trọn vẹn và sâu sắc nhất.

Thử thách và cơ hội

Đã có lúc tôi không tự tin với giọng nói miền Trung của mình, đậm đà và pha chút “hương sắc địa phương”. Tôi cũng không tự tin về ngoại hình của mình, vì theo quan niệm truyền thống, giọng nói chuẩn mực và ngoại hình nổi bật luôn được coi là những yếu tố quan trọng. Chính những suy nghĩ đó đã khiến tôi tự hỏi liệu mình có thể thành công trong nghề MC hay không. Tuy nhiên, qua thời gian và sự hỗ trợ từ người thầy tôi theo

học, cùng sự động viên từ người em đồng nghiệp, tôi dần nhận ra rằng giọng nói và ngoại hình không phải là tất cả. Điều quan trọng nhất trong nghề MC chính là sự chân thành và khả năng kết nối cảm xúc với khán giả.

Nhớ lại lần đầu làm MC dẫn chương trình cho số đầu tiên của chuyên mục “Điểm đến Đà Nẵng” trên Báo Đà Nẵng điện tử tại Lễ hội Văn hóa và Du lịch Hòa Bắc, tôi đã cảm nhận rõ rệt những cảm xúc lạ lẫm, khi tim đập mạnh và hơi thở dồn dập. Lần đầu đứng trước nhiều người, máy quay và những MC dày dặn kinh nghiệm, tôi nhận thấy mình là một “tân binh” thực sự. Những MC xung quanh tôi, với sự điềm tĩnh và chuyên nghiệp được thành hình qua thời gian, khiến tôi cảm nhận rõ ràng sự thiếu hụt của mình. Tuy nhiên, thay vì để những sự bối rối chi phối, tôi tự nhủ: “Không cần phải giống ai, chỉ cần là chính mình”. Đó là lời động viên tôi dành cho chính mình, đã trở thành kim chỉ nam, là điểm tựa vững chắc giúp tôi dần vượt qua sự căng thẳng ban đầu và tìm thấy sự tự tin trong từng bước đi, trong từng câu chữ.

Hành trình đầy màu sắc

Hành trình từ họa sĩ thiết kế đến người dẫn chương trình không phải là một con đường dễ dàng, nhưng lại là một hành trình đầy màu sắc và ý nghĩa. Mỗi thử thách, dù trong công việc thiết kế hay dẫn chương trình, đều là cơ hội để tôi học hỏi, để trưởng thành và để hiểu rõ hơn về chính

Sự chuyển mình mạnh mẽ của Báo Đà Nẵng trong quá trình chuyển đổi số cũng là một phần trong sự thay đổi trong chính tôi. Tôi nhận ra rằng, không có nghề nghiệp nào không thiếu thử thách, và không có giới hạn nào cho sự sáng tạo. Chính những thử thách ấy đã mở ra cho tôi cơ hội để khai phá những chiều sâu sáng tạo mới, điều mà tôi chưa từng nghĩ đến khi chỉ tập trung vào thiết kế hình ảnh.

minh. Tôi nhận ra rằng, dù nghề thiết kế luôn là niềm đam mê, nhưng nghề MC lại mở ra một không gian sáng tạo mới mẻ, nơi tôi có thể giao tiếp, kết nối và truyền cảm hứng cho người khác bằng chính giọng nói và cảm xúc của mình.

Sự chuyển mình mạnh mẽ của Báo Đà Nẵng trong quá trình chuyển đổi số cũng là một phần trong sự thay đổi trong chính tôi. Tôi nhận ra rằng, không có nghề nghiệp nào không thiếu thử thách, và không có giới hạn nào cho sự sáng tạo. Chính những thử thách ấy đã mở ra cho tôi cơ hội để khai phá những chiều sâu sáng tạo mới, điều mà tôi chưa từng nghĩ đến khi chỉ tập trung vào thiết kế hình ảnh. Truyền thông số không chỉ là phương tiện, mà là cầu nối giúp tôi bước vào một không gian rộng lớn, nơi mỗi câu chuyện không chỉ được kể qua hình ảnh, mà còn được thể hiện qua âm thanh, cảm xúc và sự kết nối chân thành với bạn đọc.

Mỗi bước đi trên con đường phấn đấu trở thành MC giỏi nghề, tôi càng hiểu rõ rằng không có một công thức chuẩn mực cho thành công. Thành công đến từ sự kiên nhẫn, khả năng đổi mới và vượt qua thử thách, cùng với đam mê học hỏi không ngừng. Dù không biết mình sẽ đi xa đến đâu trên con đường này, tôi tin rằng mỗi cơ hội tôi đón nhận, mỗi thử thách tôi vượt qua, sẽ là những viên gạch vững chắc giúp tôi tiếp tục xây dựng một hành trình ý nghĩa, không chỉ đối với nghề nghiệp mà còn với chính bản thân mình.

Tôi sẽ luôn ghi nhớ những bài học và tình yêu nghề mà tôi đã nhận được từ ngôi nhà thứ hai - Báo Đà Nẵng. Nơi tôi tìm thấy sự đam mê và tình yêu nghề nghiệp, nơi tôi học được rằng không có gì là không thể nếu ta dám thay đổi, dám thử thách và tin vào chính mình.

T.H

Mời khách phương xa về Đà Nẵng

(Tiếp theo trang 4)

ứng xử là yếu tố quan trọng tạo nên điểm đến thân thiện, uy tín, từ năm 2020, Học viện Đào tạo IBH Academy (thuộc Công ty CP Khu du lịch Bắc Mỹ An) tập trung xây dựng các chương trình đào tạo, bồi dưỡng, phát triển nguồn nhân lực gắn với nhu cầu phát triển ngành du lịch Đà Nẵng như quy tắc ứng xử, phong cách phục vụ chuyên nghiệp, nghi thức lễ tân và ứng xử trên bàn tiệc... Bà Nguyễn Thị Minh Tâm, Giám đốc Điều hành Học viện Đào tạo IBH Academy cho biết, nội dung đào tạo hướng đến trang bị kiến thức chuyên môn cũng như rèn luyện thái độ, tác phong phục vụ chuyên nghiệp. “Trong du lịch, ngoài cảnh quan, cơ sở vật chất thì con người là yếu tố then chốt. Chúng tôi mong muốn mỗi nhân viên khách

sạn, nhà hàng đều là những đại sứ văn hóa, góp phần lan tỏa hình ảnh đẹp về Đà Nẵng”, bà Tâm chia sẻ.

Quan điểm này cũng thể hiện qua việc thành phố đầu tư xây dựng các chương trình đào tạo chuyên sâu về kỹ năng mềm, giao tiếp văn hóa cho đội ngũ làm du lịch. Hơn 21 lớp đào tạo, cập nhật kiến thức cho đội ngũ hướng dẫn viên và người làm ngành du lịch được tổ chức trong năm 2024 cho thấy nỗ lực nâng cao vị thế Đà Nẵng trên bản đồ du lịch quốc tế. Ông Cao Trí Dũng, Chủ tịch Hiệp hội Du lịch Đà Nẵng chia sẻ, trong năm 2025, mục tiêu của ngành là đưa Đà Nẵng trở thành điểm đến nổi bật và là nơi du khách luôn cảm thấy được chào đón như trở về nhà. “Chúng tôi

hiểu rằng, để cạnh tranh với các điểm đến khác trong khu vực, Đà Nẵng cần tạo ra những giá trị khác biệt. Và giá trị đó không chỉ nằm ở cảnh quan đẹp, cơ sở vật chất hiện đại, mà quan trọng hơn là con người, là cách chúng ta đối xử và làm hài lòng mỗi vị khách”, ông Dũng nhấn mạnh.

Để những nỗ lực này thực sự mang lại hiệu quả bền vững, Đà Nẵng cần một chiến lược tổng thể gắn liền đào tạo nguồn nhân lực với xây dựng chính sách phát triển lâu dài. Trong đó, việc đầu tư vào con người là bài toán cần sự phối hợp từ doanh nghiệp lẫn hành chính, cơ sở lưu trú đến chính quyền địa phương. Không chỉ đào tạo các kỹ năng phục vụ cơ bản, ngành du lịch cần tập trung vào

việc giúp nhân lực hiểu hơn về bản sắc văn hóa địa phương, cũng như các giá trị mà thành phố muốn truyền tải đến du khách. Một hướng dẫn viên hay nhân viên lễ tân nếu biết cách kể câu chuyện về lịch sử, con người Đà Nẵng sẽ tạo nên ấn tượng tốt hơn so với việc chỉ cung cấp thông tin đơn thuần. Những câu chuyện chân thực, đầy cảm xúc về Đà Nẵng - từ ký ức người dân, hương vị ẩm thực truyền thống đến sức sống hiện đại của một thành phố trẻ - nếu được lồng ghép khéo léo, sẽ tạo nên một đội ngũ làm du lịch chuyên nghiệp, mang đậm dấu ấn địa phương. Đây cũng chính là một trong những giá trị cốt lõi để Đà Nẵng vươn xa trên bản đồ du lịch thế giới.

T.Y

Khi chữ và hình cùng kể chuyện

TRẦN ĐẮC LUÂN

Từ những trang sổ tay đầy màu sắc của nhà văn Orhan Pamuk trong suốt 13 năm, một cuộc cách mạng nghệ thuật đang hé lộ. Ở đó, văn bản và hình ảnh không còn là hai thực thể riêng biệt mà hòa quyện thành một ngôn ngữ kể chuyện hoàn toàn mới.

Trong căn phòng nhìn ra eo biển Bosphorus ở Istanbul, nhà văn Orhan Pamuk ngồi trước cuốn sổ tay Moleskine, vừa viết vừa vẽ. Đôi khi ông để lại khoảng trống trên trang giấy để sau này điền vào đó những hình vẽ. Có lúc ông lại viết đề lên những bức tranh đã vẽ. "Văn bản không giải thích tranh vẽ, tranh vẽ cũng không minh họa cho văn bản", nhà văn từng đoạt giải Nobel Văn học 2006 chia sẻ với tạp chí *The Art Newspaper*.

Cuộc hội ngộ của chữ và hình

Cuốn *"Memories of Distant Mountains: Illustrated Notebooks*

Nhà văn Orhan Pamuk đã biến 30 cuốn sổ tay Moleskine thành một câu chuyện qua các bức hình minh họa và văn bản, sắp xếp theo mạch cảm xúc thay vì thời gian.

Ảnh: Orhan Pamuk

2009-2022" (tạm dịch: Ký ức về những ngọn núi xa: Tập sổ tay minh họa 2009-2022) vừa xuất bản là tuyển tập từ hơn 30 cuốn sổ tay của nhà văn Orhan Pamuk trong 13 năm qua.

Theo ông Michael Pearson, nhà phê bình của trang *New York Journal of Books*, đây là một tác phẩm độc đáo trong sự nghiệp của Pamuk, khi ông kết hợp những bức tranh sống động với các ghi chép về mọi thứ, từ thói quen bơi lội, giấc ngủ

cho đến những suy tưởng về nhà văn Leo Tolstoy hay đạo diễn, nhà biên kịch Woody Allen.

Với Orhan Pamuk - người đã từ bỏ ước mơ làm họa sĩ ở tuổi 22 để theo đuổi con đường văn chương - việc cầm cọ vẽ trở lại không đơn thuần là thú vui tao nhã của một nhà văn. Đó là cuộc cách mạng trong cách kể chuyện, nơi ranh giới giữa chữ và hình được xóa nhòa, tạo nên ngôn ngữ

Khám phá cội nguồn sáng tạo của Orhan Pamuk

"*Ký ức về những ngọn núi xa*" không chỉ là một cuốn nhật ký minh họa thông thường. Như chính tên gọi của nó, cuốn sách là cuộc phiêu lưu vào những vùng đất xa xôi của tâm trí, nơi ranh giới giữa chữ và hình tan biến, nơi ngôn từ có thể trở thành hình ảnh và hình ảnh có thể kể những câu chuyện. Theo ông Erdağ Gökner, với những ai muốn tìm hiểu cách vận hành của một trí tuệ xuất chúng, những trang sổ tay này mang đến niềm say mê khó cưỡng, hé lộ những nguồn cội sáng tạo trong quá trình viết của Pamuk.

nghệ thuật mới. Như chính ông đã viết: "Đã có một thời chữ và hình là một. Đã có một thời, chữ là hình và hình là chữ", trang *LA Review of Books* trích dẫn.

Bình luận trên tạp chí *LA Review of Books*, nhà phê bình Erdağ Gökner cho rằng những trang sổ tay của Pamuk là "những cửa sổ nhìn vào phương pháp sáng tạo của một nhà văn tự nhận mình là một "visual writer" - người viết bằng hình ảnh".

Nghệ thuật của sự giao thoa

Những trang sổ tay của Orhan Pamuk không chỉ là không gian thể hiện của một nhà văn hay một họa sĩ, mà còn là nơi hai hình thức nghệ thuật này đối thoại và hòa quyện. Theo nhà phê bình Michael Pearson, Pamuk "buộc người đọc phải ngắm nhìn những bức vẽ đầy màu sắc của ông, và như một dư âm hay chú thích, ông đặt bên cạnh đó một đoạn văn hay một dòng triết lý sâu sắc".

Trong cuốn sách này, chúng ta bắt gặp những khoảnh khắc đời thường xen lẫn những suy tư sâu sắc. Từ những chuyến đi qua

Berlin, Bombay, Bursa, Beverly Hills, Barcelona đến những giây phút yên tĩnh trong căn phòng nhìn ra eo biển Bosphorus. Như tạp chí *Publishers Weekly* nhận xét, những suy tưởng của ông thu hút người đọc, dù đó là về điều cao siêu ("Ý tưởng biến mất sau ngọn núi xa nhất là một ảo tưởng về sự đoàn tụ với tổ tiên"), hay về điều bình dị ("Âm thanh của sóng vỗ nhẹ vào bờ và tiếng máy tàu. Những bài dân ca trên radio vẫn đang du dương").

Trong một thế giới ngày càng bị chi phối bởi hình ảnh, sự trở lại với hội họa của Pamuk không chỉ là hành trình cá nhân của một nhà văn. Nó còn là lời gợi ý về một khả năng mới trong nghệ thuật kể chuyện đương đại. Như Erdağ Gökner, giảng viên Đại học Duke, người thường xuyên giảng dạy về văn học Pamuk, đã nhận xét, những trang sổ tay của Pamuk là "con mắt điểm tĩnh giữa cơn bão sáng tạo. Chúng vừa là hành trình, vừa là tư duy thô, vừa mang tính thiền định vừa mang tính phiếm du".

T.Đ.L

Câu chuyện truyền cảm hứng

Trái tim không biên giới

TIỂU YẾN

Căn nhà nhỏ của anh Nguyễn Bình Nam nằm sâu trong con hẻm đường Lê Duẩn (quận Hải Châu) hơn một thập kỷ qua trở thành "trạm trung chuyển" những món quà yêu thương cộng đồng dành cho trẻ em miền núi. Ở đó, người kỹ sư điện cùng các thành viên CLB Bạn thương nhau tỉ mỉ đóng gói từng phần quà, kiểm tra từng chiếc áo ấm, từng quyển sách giáo khoa, dụng cụ học tập để bảo đảm rằng chúng sẽ đến tay những em nhỏ vùng cao với chất lượng tốt nhất.

Nhắc đến Nguyễn Bình Nam, Chủ nhiệm CLB Bạn thương nhau, không thể không nhắc tới loạt chương trình thiện nguyện anh liên tục tổ chức và duy trì hơn một thập kỷ qua. Từ "Xây trường trên núi", "Bữa cơm miền núi", "Đi học trên núi", "Ăn nhỏ vùng cao", "Tết ấm vùng cao", "Mang Tết lên núi", "Yểm trợ bàn ghế, sách giáo khoa, áo ấm", "Hỗ trợ gạo các điểm trường vùng sâu"; "Đồng phục tặng em tới trường", "Trợ lực các điểm trường vùng sâu vào năm học mới"... với tổng thiện phí ước tính gần 20 tỷ đồng. Mới đây nhất, dự án "Phẫu thuật dị tật chân khoèo cho trẻ em miền núi" đã tạo kỳ tích trong cộng đồng thiện nguyện. Bởi anh không chỉ vận động nguồn lực, mà còn trực tiếp đưa bảy em nhỏ từ núi cao Quảng Nam, Quảng Trị đến các bệnh viện lớn Đà Nẵng, Thành phố Hồ Chí Minh để thăm khám, phẫu thuật và điều trị. Đến nay, ba em đã có thể tự bước những bước đi đầu tiên trong đời. Có thể nói, những

chương trình đầy ý nghĩa ấy đã thấp sáng biết bao nụ cười trên gương mặt trẻ thơ và trở thành nguồn động lực giúp các em vượt qua khó khăn tiếp bước đến trường.

Nguyễn Bình Nam chia sẻ: "Tôi làm việc này không vì danh tiếng, mà vì tôi tin rằng mọi trẻ em đều xứng đáng có cơ hội để học tập, phát triển và sống một cuộc đời hạnh phúc". Câu nói giản dị thể hiện tấm lòng bao dung, chân thành và một niềm tin mãnh liệt vào giá trị của tình người. Thời gian qua, mọi chuyện đi về hướng núi cao của anh và CLB Bạn thương nhau không chỉ là hành trình mang theo vật chất, mà còn là hành trình của tình yêu thương, sự đồng cảm và trách nhiệm với cộng đồng, đặc biệt là trẻ nhỏ. Và hơn một thập kỷ qua, những chuyến đi ấy của Nam và nhóm "bạn thương nhau" không ngừng nghỉ, vượt qua mọi khó khăn về tài chính, địa lý hay thời gian. Từng ngôi trường mới mọc lên giữa núi rừng, từng bữa cơm no đủ, từng quyển sách hay bộ quần áo ấm đến tay các em nhỏ là những món

quà anh gửi gắm cả tâm huyết và tình yêu thương. Đặc biệt, khi thực hiện dự án "Phẫu thuật dị tật chân khoèo cho trẻ em miền núi", anh dành thời gian tự tay chăm sóc, động viên và trở nên dễ khóc, dễ cười trước mỗi thay đổi nhỏ tích cực từ những đôi chân ấy. Nam cho biết, hạnh phúc lớn nhất của anh thời gian qua là được nhìn thấy những đôi chân nhỏ bé hồi phục và tự tin bước đi sau tháng ngày chịu đựng đau đớn. Bởi khi trở về núi, các em đã có thể bước đi trên con đường mới, thênh thang và rộng lớn hơn.

Hơn 10 năm qua, căn nhà nhỏ của anh luôn bề bộn những món quà yêu thương của cộng đồng dành cho trẻ em. Ở đó, anh và mọi người tự tay kiểm tra từng phần quà, lắng nghe từng câu chuyện của người dân và các em nhỏ để hiểu hơn những gì họ cần. Đặt mục tiêu "đi thật xa - nơi thật khó - đến tận nơi - trao tận tay", những dự án mà Nguyễn Bình Nam thực hiện đều mang tính bền vững và đặt trọng tâm vào việc trao cơ hội phát triển cho trẻ em. Chẳng hạn

Nguyễn Bình Nam với chương trình "Đi học trên núi" do anh và CLB Bạn thương nhau tổ chức.

Ảnh: NVCC

dự án "Xây trường trên núi" với 18 điểm trường đã xây dựng không chỉ mang lại cơ sở vật chất mà còn mở ra cánh cửa tri thức cho hàng trăm em nhỏ. Trong khi đó, chương trình "Bạn nhỏ vùng cao xuống phố" diễn ra từ năm 2023 đã trao cơ hội cho 300 trẻ em miền núi được trải nghiệm cuộc sống nơi đô thị, mở rộng tầm nhìn và nuôi dưỡng ước mơ.

Thời gian qua, hàng loạt chương trình dành cho trẻ em vùng núi cao của CLB Bạn thương nhau do anh dẫn dắt đã tạo nên làn sóng gắn kết hàng ngàn tấm lòng nhân ái trên khắp cả nước. Rất nhiều lần, chỉ sau vài ngày kêu gọi, tài khoản của anh đã nhận về hàng trăm triệu đồng "trợ lực" từ cộng đồng. Chính những cánh tay nối dài ấy đã trở thành ngọn gió nâng bước anh trên con đường gieo mầm yêu thương nơi rẻo cao heo hút. Với riêng chúng tôi, điều làm nên sự đặc biệt ở Nguyễn Bình Nam, ngoài tấm lòng nhân ái và tận tâm chính là sự minh bạch trong mọi chương

trình do anh xây dựng. Từng món quà, từng đồng tiền quyên góp đều được anh và CLB sử dụng đúng mục đích khiến mọi người thêm tin tưởng và sẵn sàng đồng hành.

Chia sẻ về giải thưởng Tình nguyện quốc gia năm 2024 bản thân mới nhận được, anh cho biết đó là niềm vui lớn, nhưng cũng là một lời nhắc nhở bản thân về trách nhiệm tiếp tục hành trình thiện nguyện. "Tôi không coi đây là sự ghi nhận cá nhân, mà là món quà dành cho tất cả những ai đã đồng hành với tôi và CLB Bạn thương nhau trong suốt hơn một thập kỷ qua. Còn với riêng tôi, khi vẫn còn những đôi mắt sáng lên khi nhận được sự giúp đỡ, còn tiếng cười trong trẻo vang lên giữa núi rừng, thì tôi sẽ còn tiếp tục hành trình ngược núi", câu nói ấy của anh trong ngày đầu năm mới như một lời cam kết, rằng những yêu thương sẽ tiếp tục được gieo trồng và nở hoa trên những miền đất còn nhiều khó khăn.

T.Y